VOOR GOEDE WAARDE
IN JONGENS KLEEDEREN
GA NAAR DE
Economic Outfitting Co.,
FABRICEERENDE KLEERENMAKERS,
KAAPSTAD

De Zuid-Afrikaan
VEREENIGD MET
ONS LAND.

DEEL 64.—No 6,030.] [ENKEL EXEMPLAAR 3 PENCE] KAAPSTAD, DINSDAG, 2 OCTOBER 1894. [Dit Blad verschijnt driemaal per week: Dinsdags, Donderdags en Zaterdags. Inteekenings-prijs per jaar £1 10 postgeld ingesloten vooruit b]

HEERENKLEEDERMAKERIJ DEPARTEMENT.

Schrijf om patronen en Zelfmetings formulieren naar de Economic Outfitting Co., Broeken die passen 15/6, 18/6, 21/- Pakken die passen 55/- 65/- 75/-. Blauw Serge Pakken 65/-. Post Vrij in alle gevallen.

Hoek van Plein en Spin Straten, KAAPSTAD.

Publieke Verkooping

DE Ondergeteekenden met instructies begunstigd door den Heer J. DREYER, zullen voor zijne rekening openbaar verkoopen op Woensdag, 24 October e.k., aan Zijne Woonplaats "BOTTERBERG" Kaapberg, Afdeeling in de Kaapsche Afdeeling, Publiek Verkoopen:—

LEVENDE HAVE:
80 Aanteel Beesten,
Bestaande uit:—
5 Koeien in volle melk,
[illegible] die op kalveren gaan,
[illegible] Vaarzen uit Hollandsche Bul,
[illegible] Ossen,
1 Oprechte Hollandsche Bul,
2 Paar Karpaarden in goede conditie, groot en sterk,
1 Paar Rij en Trek Paarden, Ruins,
1 Oprechtgeteelde Hengst, uit het Gouvernement Hengst,
1 Span Sterke Ezels, geschikt voor Stellenbosche Kar,
LOSSE GOEDEREN:
1 Span Kar,
2 Paar Achter Tuigen,
En wat verder zal aangeboden worden.

J. A. DREYER.
In opdracht van J. W. Moorrees Jr. & Co., Afslagers.
Vendu-Kantoor, Malmesbury.
29 Sept. 1894.

45 Fraaie Ezels, van 3–5 jaar oud,
ZULLEN
Op Dinsdag, 9 Oct. aanst.,
PUBLIEK worden verkocht te KLAPMUTS-STATIE. Zij zijn gekocht uit de Stoeterij van [illegible] en andere welbekende Ezelkoers uit het distrikt Middelburg. Allen groot en sterk (9 hiervan boven 14 hand) en met zorg opgebracht door den heer F. J. Hugo, van Kliphoek, en kunnen met vertrouwbaarheid aan het publiek worden aanbevolen.

FAURE, NEETHLING & Co., Afslagers.
Paarl, 25 September 1894.

DANKBETUIGING.

Voor de talrijke blijken van deelneming en brieven van deelneming in de droevige omstandigheden, te veel om elk persoonlijk te beantwoorden, zoo neem ik deze gelegenheid waar, mij hartelijk te danken toe aan mij en de [illegible] gedaan in ons smartelijk verlies door het afsterven van mijne geliefde vrouw.

Wed. wijlen
J. J. EKSTEEN.
Deze Hoek, Piketberg.

DOODBERICHT.

OVERLEDEN aan zijne woning te Hopefield op heden Maandag den 24sten dezer mijn zeer geliefde Echtgenoot den Heer J. P. A. MARAIS, in den ouderdom van Zevenig jaren en Zes Maanden na [illegible] en verontwaardiging ernstig van ruim [illegible] Diepbetreurd.

De [illegible] zal plaats vinden op Woensdag [illegible] half drie ure van het sterfhuis te Hopefield.

ELIZABETH M. MARAIS,
Geb. Roos.

DOODBERICHT.

AAN [illegible] en vrienden wil ik hiermede kennis doen maken dat het den Alwijze Raad behaagd heeft om van mijne zijde weg te nemen, op den 25sten dezer, mijn [illegible] dochter MARGARETHA [illegible] oud 2 jaar, 11 maanden en 2 [illegible] Ja waarlijk [illegible] en landgenoten [illegible] en [illegible] en [illegible] en

D. P. KRYNAUW & Co.,

INVOERDERS VAN

ALGEMEENE KOOPWAREN EN BEHANGSELPAPIER,

ZIJN VERHUISD VAN

20 ST. GEORGE'S STRAAT,

NAAR

50 STRAND STRAAT.

NAAST AAN HAYLETT'S NIEUWE "WHITE HOUSE."

Lloyds Mielie Planters.

Om Mielies in Rijen te Planten. Het opent den Grond, en zaait en bedekt de mielies terzelfder tijd met grond. Wordt gemakkelijk getrokken door een Ezel en Paard.

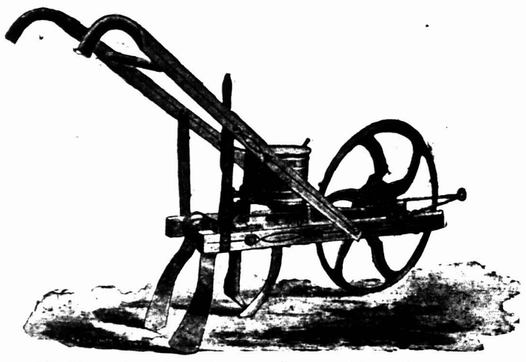

Deze Machines zijn bijzonder goed gemaakt en kunnen op gerekend worden. Een of meer mielies kunnen geplant worden op verschillende afstanden, van 8 tot 20 duim apart, en op eenige diepte. De samenstelling van het werktuig is eenvoudig en de verandering kan binnen een paar minuten gemaakt worden.

Door deze Machine te gebruiken, kan de Mielie-Oogst bebouwd worden en de grond kan schoon gehouden worden door gebruik van ons Planet Junior Paarden Schoffel, met het gevolg dat grooter en zwaarder oogsten verkregen worden, en dat de grond ook veel langer onafgebroken voor Mielies kan gebruikt worden dan wanneer zij eenvoudig uitgestrooid worden.

Boeren behooren om bijzonderheden te zenden van deze twee Machines en afbeeldingen en prijzen van ons Black Hawk Mielie Dopper, die de beste Dopper is ooit gemaakt.

LLOYDS EN COMPANY,

26 LANGSTRAAT, KAAPSTAD.

LONDEN EN PHILADELPHIA U.S.A.

GARWOOD ALSTON,

CIVIELE INGENIEUR;

GEZWOREN GOUVERNEMENTS LANDMETER.

De heer Alston is voornemens in Kaapstad een zijner tegenwoordige verplichten te komen nakomen te hebben, zeg omtrent den 15den November aanstaande, zal zijn gehoud zijn Plannen of Begrotingen te verschaffen voor het verkrijgen van een Water Verraad met opdammen van Water- en besproeiings werken, of zal zamen met den heer M. E. Smith Gouvernements Landmeter gereed zijn Opmetting of Onderverdeelingen van Eigendommen in enige gedeelte van de Kaap Kolonie in Stad of in de Buitenwijken, te ondernemen.

GARWOOD ALSTON

No. 6 Ned. Geref. Kerk Gebouwen

KENNISGEVING

KENNISGEVING geschiedt hiermede dat alle voetpaden enz., die over onze gedeelten van de plaatsen "Muragie," "Barnards Berg" en "Roodekrans" in het distrikt Uniondale loopen, gesloten zijn, en eenigen gevonden overschrijdende hetzij te voet of anderszins, schietende of jachtende eenig soort wild, of honig uit de bijnesten nemende op genoemde eigendommen, van en na de verschijning van deze kennisgeving, zal vervolgd worden volgens de wet zonder aanzien des persoons en zonder verdere kennisgeving.

J. H. BARNARDT, Jun.
G. J. BARNARDT.
Jz. W. BARNARDT

Uniondale,
22 Sept. 1894.

Afdeelingsraad Calvinia.

Oplegging van eene Belasting voor 1894

KENNISGEVING geschiedt hiermede overeenkomstig Sectie 265 van Akte 40 van 1889 dat de Afdeelingsraad van Calvinia op eene vergadering gehouden te worden op Zaterdag, 3 November 1894 om 10 uur v.m. van plan is eene belasting op alle vastgoed daarvan onderhevig op te leggen overeenkomstig de interim valuatie in deze afdeeling.

Op last,

[J. G. LINTVELT,
Secretaris

Afdeelingsraads kantoor,
Calvinia, 28 Sept. 1894

KENNISGEVING.

ALLE volmachten door JOHANNES HEINRICH MOLL gehouden voor GERRIT HEGMAN, hetzij als individu of als executrice van den boedel van wijlen haar echtgenoot, zijn vandaag vernietigd en zijn van nul en geene waarde.

G. HEGMAN.

Kaapstad, 28 Sept. 1894.

KAAPSCHE Gouvernements Spoorwegen.

Tenders voor Voorraden 1895

MET betrekking tot mijne advertentie d.d. 15 September 1894 voor voorraden, geschiedt hiermede kennis dat slechts gezift meel en meel van Zuid Afrikaansche Koorn ontvangen zullen worden.

W. SINCLAIR,
Hoofd Spoorweg-Pakhuishouder.

Kantoor van den Hoofd-Spoorweg
Pakhuis houder, 29 Sept. 1894.

Assistente Benoodigd.

VOOR de Gouvts. School te Fauresmith, O.V.S.

Salaris £135 per jaar.

Betrekking te aanvaarden op 17 Januari 1895.

Kennis van vrouwelijke handwerken zal eene aanbeveling zijn.

Billijke reiskosten worden vergoed.

Bij de applicaties worden verwacht afschriften van certificaten van bekwaamheid, goed zedelijk gedrag en van lidmaatschap eener Protestantsche Kerk.

Applicaties zullen ontvangen worden door den ondergeteekende tot 26 October 1894.

G. SCHWEINSBERG,
Wd. Voorzitter Distrikts
School Commissie.

Fauresmith, O.V.S.,
21 Sept. 1894.

KOMEN AANLOOPEN

BIJ mij op de Plaats Willemsrivier, in de Maand Februari, 1893, een zwart Bastard Mof Os, omtrent 5 jaren oud met twee kleine wit plekjes aan hesten en kleine wit plekje aan navel dito aan linker borst, gemerkt rechteroor slip, linkeroor zwaluwstaart De Eigenaar kan dezelve terug bekomen op betaling dezer advertentie en grazen. Indien niet gelost vóór of op den 26sten October 1894, zal dezelve aangehouden worden, voor gemelde koste.

JAN. DU PLESSIS.

Willemsrivier, N. O. Bokkeveld.
Dist. Calvinia, 26 Sept. 1894.

Aan Boeren, Veefokkers, Schapenboeren en Paardenhouders.

Thans uitgegeven en verkrijgbaar bij de Heeren J. C. JUTA & Co., Kaapstad.

Dance's Veeartsenijkundige Tabel.

EEN overzicht van de ziekten van Paarden, Vee, en Honden met hunne oorzaak verschijnselen en Geneesmiddelen aanbevolen door Veeartsen en Veeart senijkundige Genootschappen.

Alle boeren en Veefokkers behooren dit werk, door de heer DANCE geschreven, te raadplegen. De heer DANCE is een man die zeer veel kennis van deze zaken heeft.

De prijs is 2/6 met postgeld 2/9.

J. C. JUTA & Co., Kaapstad.

De Zuid-Afrikaan

VEREENIGD MET

ONS LAND.

DINSDAG, 2 OCTOBER, 1894.

DE BRANDENDE KWESTIE.

Er zijn onmiskenbare teekenen, dat in een zeker deel der Kolonie men ijverige pogingen aanwendt om eene agitatie tegen de brandziekte-wet te organiseeren. De edele heer D. P. VAN DEN HEEVER spreekt van een *Volks*-comité dat aan De Aar dezer dagen zal worden gekozen en zegt dat een *Volks*-vergadering zal worden bijeengeroepen, en hij heeft de tegenstanders der wet verzocht op de aanstelling van dit comité te wachten en hunne instructies vandaar te ontvangen. Wij hopen dat men zich niet door een blinden ijver zal laten verleiden om een dwazen stap te begaan en een onverstandige agitatie aan den gang te zetten, die, terwijl zij het doel dat zij beoogt niet bereikt, aan den anderen kant groot kwaad doen kan door oneenigheid onder de Afrikaners te veroorzaken en hunne zaak te schaden.

Wij gaven in een vorig nummer onze vreugde er over te kennen dat de edele heer BOTHA zich heeft laten hooren en den grooten invloed, dien hij onder het volk heeft, aanwendt om onze menschen op een verstandigen weg te leiden. Goede en verstandige raad is dubbel kostbaar op een tijd dat men gevaar loopt zich door zijn hartstocht te laten wegsleepen. Thans verheft weer *Di Patriot* de stem, en daar vele lezers van dat blad sterke tegenstanders der brandziekte-wet zijn, moeten wij den moed van onzen tijdgenoot prijzen daar hij zoo flink en rondborstig uitspreekt in zijn jongste nummer dat thans voor ons ligt. Naar aanleiding van de vergadering der heeren DU TOIT en THERON te Richmond geeft het blad zijn spijt te kennen dat men zijn gevoel over zijn verstand heeft laten heerschen en laat zich verder als volgt uit :—

"Ons korrespondent sê—en waarschijnlijk is dit di gevoele van 'n groot deel van di publiek,—menere Theron en Du Toit moes naar hulle kisers geluisterd het. Hy meen dus hulle moes teen 'n brandsiekte wet gewees het. En dan . . . . . wat was di gevolg? . . . . . 'n Nog strenger en drukkender wet! Wat ook al di gevoele oer di gepasseerde wet is, oer di uitvoerbaarheid, di doeltreffendheid, di strengheid, ens., een ding moet elke verstandige mens erken, dat dit voornamelik an di party, waaronder menere Theron en Du Toit behoort, te danke is dat ons vandaag ni 'n strenger wet het ni. Nou word andere, di besliste teenstanders, geprys. Mar gesteld manne soos menere Theron en Du Toit het ook styf gehou teen enige wet en di gouwerment het hulle oorspronkelijke wet met geweld deurgedrywe, hoe sou di sake dan gelyk het? Sou di teenstanders dan ook di goedkeuring van hulle kisers weggedra het? Dit mag geseg worde dat daar kans was ver di Bondsmanne om saam met di opposisi dit wet met ministeri en al uit te gooi. Mar wat sou dit gehelp het? Dit sou di kwaale dag net een jaar verskuiwe het; want, sal di opposisi sonder 'n brandsiik wet bly? So nooit as nimmer! Dis punte wat kisers 'n bitji oer kan denk."

Wij achten dit een verstandige raadgeving en hopen dat onze lezers, die tegen de brandziektewet zijn, kalm en bedaard hierover zullen nadenken en niet hunne oogen voor de feiten sluiten en met hun hoofd tegen een muur loopen. Wij hebben in dezen geest reeds herhaaldelijk malen geschreven en het verblijdt ons thans te zien dat wij niet alleen staan.

GEMENGD NIEUWS.

DE MAILBOOT *Moor* wordt heden voormiddag alhier verwacht.

DE HEER RHODES en dr. Jameson vertrokken Vrijdagmorgen uit Salisbury naar Beira.

DE VOORBEREIDINGSDIENST zal op morgen (Woensdag) avond ten 7 uren in de Nieuw Kerk worden gehouden door ds. C. F. J. Muller.

DE HEER J. LAING, commissaris van publike werken, vertrok Zaterdagavond uit Kaapstad om de opening van de spoorweglijn tot Mafeking bij te wonen.

BEVESTIGING van ds. P. G. J. Meiring als tweeden leeraar der Nieuwe Kerk gemeente alhier zal heden avond in de Zendingszaal in de Buitenkantstraat plaats vinden.

SMERIGE TAAL IN EEN BLAD.—Wegens een smerige publicatie in de *Worcester Advertiser* is de editeur van genoemd blad met £10 beboet. Appèl werd aangeteekend. 't Was de eerste keer dat een editeur voor een dergelijke wetsoverschrijding in de Kolonie terechtstond.

STERFGEVALLEN TE HELDERBERG.—Deser dagen stierven er te Helderberg twee bekende ingezetenen, nl. op Zondag, de heer Paul Roos, en op Maandag de heer Jan Marais. De eerste was een broeder en de tweede een zwager van mevr. de weduwe J. H. Hofmeyr van Campstraat. Het stoffelijk overschot van den heer Roos wordt heden en dat van den heer Marais morgen ter aarde besteld.

DE "LYRIC OPERA COMPANY."—Kaapstadsche muziekliefhebbers zullen binnen een paar dagen het voorrecht en genot smaken van de "Lyric Opera Company" weer in hun midden te hebben en ditmaal wel met mej. Macintyre, als *prima donna*. Hedenavond wordt het gezelschap per specialen trein uit Johannesburg hier verwacht en Donderdagavond zal de eerste opvoering in het Opera Huis plaats vinden. *La Traviata* zal alsdan worden gespeeld.

PAARL.—Op den 24sten September werden op eene gecombineerde kerkeraadsvergadering de volgende nieuwe kerkeraadsleden gekozen :—als ouderlingen, de heeren A. W. Eksteen (Paardeberg) en Joh. J. Du Plessis (Paarl), en als diakenen, de heeren H. L. De Waal (Paardeberg), M. S. Louw (Groot Drakenstein) en F. J. Hugo, P.zn. (Daljosaphat). De *Patriot* meldt verder dat er een gerucht is dat ds. Van de Wall, wegens zwakheid en ouderdom, denkt als leeraar te bedanken.

DE RAMP OP LOMBOK.—De consul-generaal der Nederlanden te Kaapstad heeft het plan opgevat om een inschrijving te openen ten einde de Nederlanders in Zuid-Afrika in de gelegenheid te stellen eenige stoffelijke bewijzen van deelneming te geven met de romp die de Hollandsche wapenen op het eiland Lombok trof. Te dien einde zal hedenmorgen om half twaalf aan het consulaat een vergadering worden gehouden waarop voorloopige plannen zullen worden besproken. De vorm dien die bewijzen van deelneming zullen aannemen is natuurlijk nog niet vastgesteld, doch het spreekt van zelf dat men in zulk een geval allereerst denkt aan verzorging van de zieken en gewonden op het slagveld en van de nagelaten betrekkingen der gesneuvelden. De heer De Waal heeft reeds toezegging o tvangen uit Pretoria en Johannesburg dat de Hollanders aldaar met hem zullen samenwerken.

ST.-WIENERSDAG werd gisteren in en om Kaapstad op de gebruikelijke wijze gevierd. Het weder was helder hoewel vrij koud, hetgeen ongetwijfeld veien weerhield om te gaan pikniken, zoodat het in de stad drukker was dan gewoonlijk op publieke feestdagen het geval is. De militairen hielden een spiegelgevecht bij Mowbray dat uitstekend aflieп en werd bijgewoond door Z.-E. den administrateur en Z.H.Ed. president Reitz.

HULPBISSCHOP.—Zaterdagmorgen werd de eerw. Alan G. S. Gibson, M.A., ingesegend als hulp-bisschop in de Engelsche kerk voor het bisdom Kaapstad. Onder de aanwezige geestelijken waren :—de bisschoppen van Kaapstad, Grahamstad, Bloemfontein, Natal, St. Johns, Pretoria en de Lebombo, de deken van Kaapstad, aartsdeken Lightfoot, dr. Wirgmann, en vele anderen. Z.-Exc. de admiois-rateur en president Reitz waren in de kathedraal. De bisschop van Natal hield de inzegeningspreek.

DR. C. SMUTS, van Stellenbosch, smaakte Zaterdag l.l. het voorrecht het 77ste jaar zijns levens in te treden en had het genoegen op dien dag vele blijken van vriendschap en belangstelling te ontvangen. Niettegenstaande zijne hooge jaren en het ernstig ongeluk dat hem eenige jaren geleden trof en een vrij ernstige krankheid in het vorig jaar, ziet de waardige oude doctor nog bijzonder frisch en jeugdig er uit, zoodat hij schijnbaar nog lang niet onder de afgeleefden of afgewerkten zal kunnen worden geteld. Bij de goede wenschen door zijn vrienden hem op Zaterdag toegewenscht, voegen wij gaarne de onze.

ZELFMOORD.—Uit Komghs schrijft een correspondent ons het volgende :—"De treurigheid die op den 14den September l.l. hier plaats vond is tot mijn spijt in uw blad nog niet bekend gemaakt. Daarom deel ik u het volgende mede. Op bovengenoemden datum, toen de jonge heer Thomas Stegmann Nel op weg naar huis was van Macleantown, ontmoette een politiedienaar hem bij den heer Mattheus Human met een lastbrief ter apprehentie. De lastbrief was uitgevaardigd voor bedrog, (in zake £10, door hem aan een ander verschuldigd en voor het onwettiglijk in bezit zijn van een paard. Toen de lastbrief hem getoond werd verzocht hij den politiedienaar hem toe te laten eerst naar huis te gaan ten einde zijn kleeren te veranderen en ook om het geld bij zijn vader, Marthinus Nel, te krijgen om genoemde som te betalen. Dit werd hem toegelaten. Toen beiden in het huis kwamen, werd de politiedienaar aan tafel gevraagd om samen te eten. De jonge man ging in zijn kamer nadat hij de familie eerst allen aan tafel geplaatst had. Een oogenblik later bespeurde zijn oudste suster dat hij een geweer in handen had en zoo spoedig mogelijk bij de voordeur uitliep. Hij werd dadelijk gevolgd door zijn oudsten broeder, maar eer deze hem bereikte stond hij stil, plaatste het geweer onder zijn keel en trapte met zijn voet op den trekker. Het schot ging af en maakte dadelijk een einde aan zijn leven. Dat dit een zware slag voor zijn ouders en familie is, behoef ik niet te zeggen. De jonge man was welbekend en ook zeer bemind. De oorzaak reeds genoemd van deze treurige gebeurtenis laat ik hier rusten."

LANDBOUW-STATISTIEK.

In de *Gouvernements Gazette* van 11. Vrijdag verschijnt eene opgave van landbouw-producten, levende have, en "arme blanken" vergeleken met de opgaven van het vorige jaar.

Zaad gezaaid (muiden), 1892-3 :—koorn, 91,000; garst 20,404; haver, voor zaad of graan en havergerven, 116,534; rog, 10,804; mielies, 49,411; kafferkoorn, 24,102. In 1893-4 :—koorn, 106,484; garst, 21,826; haver, voor zaad of graan, 37,343; havergerven, 85,584; rog, 11,373; mielies, 54,608; kafferkoorn, 26,471; aardappelen, 63,583.

Hoeveelheden verloren (mudden), 1892-3 :—Koorn, 28,616; garst, 45,769; haver, voor graan of saad, 46,426, rog, 16,603; kafferkoorn 61,439; havergerven (bundels), 3,844,583; tabak (lbs.), 188,558. In 1893-4 (mudden) :—koorn, 470,258; garst, 99,527; haver, voor graan of zaad, 35,411; rog, 15,250; mielies, 239,027; kafferkoorn, 65,753; tabak (lbs.) 842,670.

Hoeveelheden geoogst (mudden) 1892-3 :—Koorn, 1,296,966; garst, 341,028; haver, zaad of graan, 545,706; rog, 182,362; mielies, 911,253; kafferkoorn, 372,661; havergerven (bundels), 43,125,023; tabak (lbs.), 4,487,650. In 1893-4 :—Koorn, 1,032,543; garst, 259,994; haver, zaad of graan, 463,488; rog, 187,050; mielies, 920,369; kafferkoorn, 479,348; aardappelen, 313,188; havergerven (bundels), 41,128,157; tabak (lbs.), 5,079,144.

Wijnoogst, 1892-3 :—Getal wijnstokken, 90,013,724; rozijnen gemaakt (lbs.), 2,095,515; wijn gemaakt (leggers), 48,010; brandewijn gemaakt (leggers), 12,112. In 1893-4 :—Getal wijnstokken, 85,706,975; rozijnen gemaakt (lbs), 1,579,833; rozijnen verloren (lbs.), 381,203; wijn gemaakt (leggers), 35,624; wijn verloren (leggers), 11,381; brandewijn gemaakt (leggers), 10,816; brandewijn verloren (leggers), 1,848.

Levende have op 31 Maart 1893 :—Hengsten, 24,157; merries, 184,539; ruins, 68,573; ezels, 50,120; donkeys, 39,791; bullen, 68,573; koeien en vaarsen, 1,227,776; ossen, 673,247; vogelstruisen, 232,243; varkens, 225,407; angora bokken (lammers inbegrepen), 2,811,206; andere bokken (lammers inbegrepen), 2,819,749; merino schapen (éénjaar lammers inbegrepen), 11,428,746; Kaapsche schapen (lammers niet inbegrepen), 2,140,253. Op 31 Mei 1894: hengsten, 25,445, merries, 169,388; ruins, 145,490; ezels, 52,834; donkeys, 42,315; bullen, 77,039; koeien en vaarzen, 1,165,204; ossen, 687,557; vogelstruisen, 240,191; varkens, 228,764; angora bokken (lammers inbegrepen), 2,561,708; andere bokken (lammers inbegrepen), 2,312,640; merino schapen (éénjaar lammers inbegrepen), 10,421,753; Kaapsche schapen (één-jaar lammers niet inbegrepen), 1,776,808; lammers gedurende het jaar geteeld, 2,918,192; levende have gevrekt wegens ziekte, droogte, koude, enz.:—In 1893, niet aangegeven. In 1894: paarden 36,077; beesten, 172,408; schapen, 2,389,588; bokken, 878,642; varkens, 7,082; vogelstruizen, 55,083.

Arme blanken :—Wat het getal arme blanken betreft waren er in Mei 1894 wonende op plaatsen 6,110 mannen en 6,678 vrouwen 1,656 kinderen woonden de buiten-scholen bij; 413 kinderen wonen op plaatsen waar geen scholen zijn, 835 kinderen woonden scholen bij maar betaalden niets, noch in geld noch in vee of in iets anders; 303 kinderen woonden scholen op naburige plaatsen bij; 1,589 kinderen worden in het schrijven en in het lezen door hunne ouders onderwezen.

HANDEL EN NIJVERHEID

VERKOOPING VAN STANDPLAATSEN.

JOHANNESBURG, 29 Sept. (*Per Telegraaf*).—Het resultaat der verkooping van de City and Suburban standplaatsen toont dat 659 standplaatsen verkocht werden voor £65,840.

MIJNBERICHTEN.

LETABA G. M. CO.

PRETORIA, 29 Sept. (*Per Telegraaf.*)—Het eigendom der Letaba G. M. Co. werd heden publiek verkocht en ingekocht door den bondhouder voor £1,500.

JUBILEE CO.

JOHANNESBURG, 29 Sept. (*Per Telegraaf*).—De Jubilee Co. heeft de claims der New Grahamstown Co. gekocht voor £7,500 kontant en 15,000 Jubileeaandeelen *à pari*, zijnde de marktwaarde £6.

EEN MAN MET EEN STRUISVOGELS MAAG heeft men, volgens *The Lancet*, onlangs geopereerd in het krankzinnigengesticht te Lancaster. Hij had 192 spijkers van verschillende afmetingen in zijn maag, eenige ijzeren haakjes, een stukje koperdraad, wat houtsplinters, een knoop en een eindje haarvlecht. Het was een lastige operatie, om dat alles er uit te krijgen; maar het gelukte toch.

Op reis met den Premier.

(Door den heer D. C. De Waal, L.W.V.)

Bulawayo, 11 Sept., 1894.

Ik send ter publicatie in *Ons Land* een korte schets van onze reis van Kaapstad naar Matabeleland en Mashonaland. Zij mag wellicht door eenigen der lezers met belangstelling gelezen worden. De heer Rhodes en ik verlieten Kaapstad op den 25sten Augustus en arriveerden alhier op Woensdagavond, den 5den September. Wij reisden dag en nacht door met den trein tot aan Mafeking, met ezels tot aan Mashurie en vandaar met ossen. Nadat wij van Palla langs de Krokodilrivier op reis waren stierven 5 ossen uit onzen span van 8; de een viel na den anderen neer, bulkte een paar malen en krekte. Binnen een uur was alles over. De oorzaak daarvan wordt toegeschreven aan het vreten van de giftulp, die voor een dier doodelijk is. Als die soort van gras lang is, dan kennen de dieren het, maar als zij pas uitkomt en vooral waar het veld afgebrand is, kan de os het niet onderscheiden, en het geval was juist dat onze onze ossen het in een brandje hebben gevreten. Wij moesten toen weer den een na den ander van onze ossen inspannen die de vorige schoft getrokken hadden en tegen 4 uur in den namiddag van dien dag begon het weder zwaar op te steken en een half-uur daarna brak een vreeslijke donderstorm los vergezeld van een zwaren regen. Nimmer tevoren ondervonden wij zulk weder. Het regende, donderde en bliksemde 18 uren achtereen, en het was zoo donker dat men niets zien kon. Echter gingen wij voort. Om 7 uur in den avond ging onze leider een weinig uit het pad om een poel water te vermijden, en nauwelijks was hij uitgedraaid of onze kar sakte weg en zonk tot op de as vast. De kar stond met het eene wiel op den wal en het andere in den poel in een schuinsche positie, zoodat men niet er in zitten kon zonder af te glijden. De drijvers deden wat zij konden, doch slaagden niet er uit te komen, en daar het weder zoo vreeslijk bleef, was er niets anders te doen dan uit te spannen en onze ossen aan het trektouw vast te maken. Wij moesten nu den nacht in de halfomgeslagen kar doorbrengen. Op den grond was het alles modder en water. De heer Rhodes, die een oude reiziger is, schikte zich zeer wel naar de omstandigheid en wij brachten den nacht half sluimerende door en werden nu en dan wakker geschud door de vreeslijkste donderslagen. Onze jongens verlieten ons om voor zich kafferhutten te zoeken om den nacht er in door te brengen. Den volgenden morgen, zoowat 7 uur, kwamen zij eerst weer aan. Het regende nog steeds en alles was pap nat, zoodat het lang duurde voordat alles gereed was. Onze drijvers konden de kar niet uitkrijgen; jukscheien braken, stroppen gingen los, maar wij bleven steken. Eindelijk trok ik mijn laarzen uit, rolde mijn broek op, nam de zweep en dreef den boel uit. Om 9 uur 's morgens waren wij uit onze ellendige positie, waarin wij 14 uren hadden doorgebracht. Den nacht daarop liep onze kar tweemalen tegen boomen vast, wat ons eenige uren ophield en den volgenden dag konden wij weer niet bij den wal van een rivier uitkomen. Wij bleven 4 uren steken en jukken en scheien braken telkenmale. Den avond daarna bleven wij weer in de Tatirivier steken, waar wij ruim 3 uren sukkelden om uit te komen. Vandaar dat wij 3 dagen over onzen tijd te Bulawayo aankwamen. Negen mijlen van de stad werd de premier door een rijdende eskorte van 25 manschappen ingehaald en wij arriveerden in de stad, niettegenstaande alle wederwaardigheden, gezond en wel.

De landstreek tot aan de Matopo heuvelen is gangbaar, doch vandaar is het zeer fraai en het veld is prachtig, water volop, en de uitzicht op de wereld rondom prachtvol. Vandaar naar Bulawayo is de landstreek zoo mooi en gesond als maar wezen kan en zeer geschikt voor vee, graanvelden, boomgaarden en tuinen. Het klimaat is heerlijk en gezond, de wereld is open met kopjes, heuvelen en dalen, en water overal; in een woord, een heerlijk witmansland. Lobengula wist wat hij deed toen hij zijn land hier koos. De nieuwe stad Bulawayo is een mirakel. De stad is slechts 4 maanden oud en er staan reeds een paar honderd huizen gebouwd, waarvan de groote meerderheid van steenen gebouwd is. De populatie is 2,000 blanken. Aan hotels en winkels ontbreekt het niet, en er zijn reeds een sodawater-fabriek en een bierbrouwerij.

Laatstleden Zaterdag, 8 September, hadden de heer Rhodes en dr. Jameson, de administrateur, een vergadering in het publieke kantoor met 25 hoofd indunas, waaronder Umjan, Gambo, Tambo, Babejan, Manjouw, Maleso, Secombo, Samobulan en drie zoons van Lobengula, met name Inyamanda, Jogulis en Jubie, en 50 der voornaamste volgelingen en raadsleden van Lobengula. De heer Colenbrander, de naturellen-secretaris, ageerde als translateur voor den heer Rhodes en Gambo ageerde als mondstuk voor de opperhoofden; het gesprek was zeer interessant en duurde een paar uren. Veel werd er door de kaffers gevraagd en veel door den heer Rhodes en den administrateur geantwoord. Om een beschrijving van het onderhoud te geven zal veel tijd en ruimte opnemen; genoeg zij het te zeggen dat beide partijen met elkander zeer voldaan waren en van elkander scheidden in de beste harmonie. Voor verdere rust verstoring schijnt er geen de minste vrees te zijn.

Wij verlieten Bulawayo dien dag te 12 uur en gingen te paard naar Mashamslopy, behoorende aan den heer Napier, 5 mijlen van de stad gelegen. Daar hadden 15 stuks van ons geselschap een middagmaal en de heer Napier verdient allen lof voor de gulle wijze waarop hij ons onthaald heeft. Om 3 uur daagden 300 jongens en meer dan 300 meiden der Matabeles en Maholies op en stonden in geld op een schoon effen kamp voor de hutten van den heer Napier. Deze ageerde als translateur voor den heer Rhodes en sprak de Matabele taal net zoo goed als de heer Colenbrander, want hij heeft nagenoeg zijn leven lang in Natal gewoond waar hij de Zulu taal leerde, die ook de taal der Matabeles is. Er vond een zeer interessant kort onderhoud plaats waarna de heer Rhodes bij de jongens en meiden er op aandrong om, zoodra de regens vallen, te planten en te zaaien. Hij zei dat de Chartered Company hen tegen alle aanvallers zal beschermen, hen goed zal behandelen en hun een goede loon voor arbeid zal geven, dat zij niet noodig hebben op de grenzen te gaan wonen, dat zij tusschen de blanken kunnen wonen die hen niet zullen kwaad doen, en als de blanken hen molesteerden, dan konden zij bij den witten Induna (den magistraat) komen klagen, wanneer de witte menschen gestraft zullen worden. Hierna ging er een gejuich op en allen klapten de handen, en traden daarna terug om met hunne dansen te beginnen, de jongens aan de eene en de meiden aan de andere zijde. Allen dansten in gelid, eerst de meiden en daarna de jongens, en al danzende zongen allen te zamen. Voorwaar, een zeer interessant gezicht voor een vreemdeling, om dat getal van pikswarte schepsels te zien, van beide seksen in hun kafferkostuum. Zij dansten voort tot kwart voor vijf uur, toen de heer Rhodes orders gaf om 6 ossen voor hen te doden om tot een feest te dienen. Dat gaf groote vergenoegdheid en een luid gejuich ging op.

Te kwart over 5 vertrokken wij naar Bulawayo terug. Dat was een teleurstelling voor de kaffers die dachten dat wij dien avond zouden overblijven om dan hunne voornaamste dansen te zien en liederen te hooren. Gisteren hadden de heer Rhodes en dr. Jameson andermaal een onderhoud met de opperhoofden bij den heer Colenbrander, toen Babejan, hetzelfde opperhoofd dat voor een paar jaren geleden met Moshette aan de Kaap was, zeer gewichtige gebeurtenissen uit den oorlog verhaalde. Hij was opperbevelhebber en aanvoerder bij het Bambeni-gevecht en ook bij de Shanganirivier, waar Wilson met zijne manschappen dapper van dagbreek tot om 11 uur op den 4den December vochten, waar er velen van de kaffers doodgeschoten werden en waar de wit-menschen, toen zij zagen dat het met hen gedaan was, een lied songen en Wilson de laatste man was die viel. De kaffers vochten op leven en dood omdat zij dachten dat de witmenschen niet de £1,000, door Lobengula met de twee politiemannen gezonden, wilden aannemen en geen onderhoud met Dobengula wilden hebben. Ook dachten zij dat Lobengula dicht bij hen in den wagen was, terwijl hij reeds den avond uit den wagen gevlucht was. Lobengula won zich overgeven en het is jammer zei Babejan dat de twee politie-mannen hen, zoowel als de witmenschen, bedrogen hadden, anders was er veel bloed aan weerskanten gespaard gebleven. De heer Rhodes zeide tegen Manjouw, het opperhoofd dat de Mashonas te Victoria liet doopen:—"Jij bent de oorzaak van den oorlog en van Lobengula's dood." "Neen," antwoordde Manjouw, "hij is er zelf oorzaak van. Ik heb op zijn instructies gehandeld." Wij vernamen vele dingen precies net zoo als reeds vroeger gerapporteerd werd. Alle drie de zoons van Lobengula waren gister tegenwoordig. Zij hebben zeer nette gesichten en gelijken op Arabieren.

De heer Rhodes neemt twee Matabele's van hier met zich mede, één daarvan is de jongste zoon van Lobengula, Jubie genaamd. Het zal mij aangenaam zijn den 6 voet twee duim schoonen jongen Matabele en Jubie bij Groote Schuur te ontmoeten. Het is mij altijd een pleisier Matokwa en Pekesinie, de twee kafferjongens die wij in 1891 van Inhambane aan de oostkust weggenomen hebben, te Groote Schuur te ontmoeten.

Ik heb de afgebrande stad Bulawayo bezocht. Zij was in een cirkel gebouwd en was zeer merkwaardig. De puinhoopen toonen aan dat de hutten zeer net waren, en volgens de muren en gebakken steenen moet men goede schuren gehad hebben. Alles zoover is in orde en nooit konden zaken beter geloopen hebben dan met de Chartered Company. De fraaie wereld van Matabeleland en Mashonaland zal nu het bezit van den witman worden, die het ook bearbeiden zal. De 10,000 claims van Matabeleland, reeds in den korten tijd van eenige maanden geregistreerd, en de 30,000 van Mashonaland met de tienduizenden die nog niet ontdekt zijn, zullen dit land een groot land maken. De rapporten door de beste deskundigen omtrent de reeds ontdekte riffen zijn zoo gunstig en de kwarts is zoo rijk dat er geen twijfel bestaat dat dese landstreek een voorname positie in de onmiddellijke toekomst zal bekleeden. De Kaapkolonie zal weldra zich haasten om met de Chartered Company saam te werken ten einde den spoorweg hierheen zoo spoedig mogelijk te bouwen. Hier zal de markt voor onze koloniale produkten wesen; vooral voor onzen wijn, brandewijn, rozijnen, drooge vruchten en jams. Hier sal de arme man uit de Kaapkolonie zich komen vestigen, hier zal hij tastaat wesen zich op te bouwen; hier zal de trekker komen ten spijte van den heer Merriman's protest en profetie dat dit een koortsland is.

Doch er zit nog een Mordechai in de poort, en die is de verwaande Khama, of, zooals hij door velen genoemd wordt, Cham. Die groote Piet wil niet toelaten dat men een winkel in zijn land mag openen, niemand in zijn land mag sterken drank drinken. Voor 300 mijlen moet men door zijn land reizen, doch kan niets te eten of te drinken krijgen. Zijn volk heeft hij instructies gegeven aan den witman niets te verkoopen, onder voorwendsel dat hij al het voedsel voor zijn volk noodig he ft. 14 dagen geleden joeg hij 4 blanke ambachtslieden uit Palaeonwe weg, die zijn school bouwden, omdat zij whisky bij zich hadden. Ik verwonder mij wie in die stinkende kaffersad kan leven zonder een weinig whisky. Zijn kaffers mogen geen bier drinken, geen wonder dat zij de brandziekte krijgen, want met vleesch en brood puur en simpel kan des menschen constitutie niet klaarkomen. Hoe eerder dat die dwingeland tot zijn plicht gebracht en op zijn plaats gezet wordt hoe beter, en hoe eerder de eerw. Moffat en de heer Willoughy Palachwie verlaten, om naar betere oorden voor hunne gezondheid te vertrekken, des te beter voor hen, en het land in 't algemeen. Gister gingen de heer Rhodes, dr. Jameson en ik een bezoek brengen aan de eerwaarde heeren Helm en Carnegie, 9 mijlen van hier, doch wij namen een omweg van 15 mijlen, ten einde dat gedeelte van de landstreek te zien. Wij genoten breakfast bij den heer Helm, alwaar wij door dien bestuurman, zijn vrouw en dochter zeer vriendelijk behandeld werden. Wij deden daar een heele boel informatie op, bezochten de vruchtenboorden, waar zoetelemoenen en suurlemoenen geel aan de boomen hangen. Vandaar gingen wij naar den eerwaarden Carnegie, alwaar wij ook een aangename uurtje doorbrachten. Hier zagen wij druiven reeds zoo groot als loopers, die dus zeker in November rijp zullen wesen. De landstreek aldaar is zoo fraai en vruchtbaar als ergens in de Kaapkolonie, en wat gezondheid aangaat volmaakt. Deze informatie deel ik niet alleen als mijne onderwinding mede, maar ik heb die ook van de blanke menschen die reeds hier voor 25 jaren woonden. Zoover als men van de kopjes met zijn oogen in de verte zien kan is het veld heteelde, en wordt het door zwart en blank hoog geprezen. Geen wonder dus dat er zoo velen zijn die zich in dit werelddeel willen nedersetten. En ik waag het te profeteeren dat deze landstreek nog de beste en rijkste in Zuid-Afrika zal worden, niet alleen in mineralen, maar vooral in het opbrengen van vee, graan en groenten. Ik raad dus onze jongelui aan, die lust voor boerderij hebben, zich zoo spoedig mogelijk hier te komen neerzetten voor dat dit prachtige en gezonde land bezet is door uitlanders. Onze boerenplaatsen zijn reeds (vooral in de Kaapkolonie) te veel opgesneden; daar gaat het nu moeilijk voorwaarts te komen en onze jonge boeren blijven waar zij zijn met weinige uitzonderingen. Doch hier is plaats voor honderden. Men kan nu nog hier in Matabeleland 600 of 800 pionierplaatsen krijgen van £75 tot £150 per stuk; iedere plaats heeft zijn weide, zaailanden en tuingronden met volop water; iedere plaats is 3,000 morgen groot en men betaalt slechts 10 shillings belasting in het jaar aan de Chartered Company. In Mashonaland kan een knappe Afrikaner, of eenig ander man die meent om te boeren, 1,500 morgen grond voor niet krijgen. De compagnie staat een plaats gratis aan een boer af voor 3 jaren en als het blijkt dat hij na verloop van 3 jaren gearbeid heeft en werkelijk boerde, dan geeft de compagnie hem kaart en transport er van, doch voor deze praesentplaatsen betaalt men dan drie ponden per jaar voor de 1,500 morgen. Als het aan den anderen kant na afloop van 3 jaren blijkt dat de occupant een luie deugniet is, en maar van jachten en handel leeft, en zijn plaats onbewerkt laat blijven, of geen veea

DE EQUITABLE
LEVENSVERZEKERING-SOCIETEIT
VAN DE
VEREENIGDE STATEN,
IS HET
GROOTSTE EN STERKSTE LEVENSKANTOOR IN DE WERELD

Hare positie op 31 December 1893 was als volgt:

Fondsen in handen ...	...	£34,861,267.
Inkomsten voor het jaar ...	...	9,266,140.
SURPLUS over alle LASTEN ...	...	6,722,240

De Nieuwe Bezigheid gedurende het jaar ingeschreven, bereikte het ontzagelijk cijfer van £42,766,718

Wanneer gij uw leven verzekert, is het vooral van belang dat gij op d Twee volgende Feiten let:—
Ferste: Kies de Sterkste Maatschappij, uit een financieel oogpunt.
Tweede: Kies de Polis die u met de beste resultaten beloonen zal.

Aan beide eischen wordt voldaan door het nemen van een Semi-Tontine Polis betaalbaar na Twintig Jaar, in bovengenoemde Maatschappij.

Deze Polissen beschermen niet alleen hen die van u afhankelijk zijn, in geval van overlijden, maar verschaffen een ruim inkomen aan *LEVENDE POLISHOUDERS* na verloop van Twintig jaar.

Als gij aan ons wilt schrijven en uw ouderdom op den NAASTEN verjaardag opgeven, dan zal u een lijst toegezonden worden aantoonende de resultaten die wij thans op deze Polissen uitbetalen.

LINDLEY J. BRYANT,
Bestuurder

H. S. HEPBURN LYALL, Secretaris.

Post Bus 250 KAAPSTAD.

Kennisgeving aan Leeraars, Buitenlieden enz., enz.

PRIVAAT Logies in een Kaapsch huisgezin kan gekregen worden bij de ondergeteekende, "Liverpool Huis," No. 81 Bree Straat tegen de meest billijke prijzen. Een goede tafel wordt gehouden.

S. S. HOFFMAN.

RONDGAANDE ONDERWIJZER BENOODIGD

Voor eene Ronde- mate School te Zaarsmit, nagen Nieuwpoort dist. Caledon, zuur, O.V.S.

APPLICATIES vergezeld van de vereischte certificaten van bekwaamheid, goed gedrag en lidmaatschap eener Protestantsche Kerk, zullen door den ondergeteekende ingewacht worden tot 8 October, e.k.

Salaris £120 per jaar, benevens de schoolgelden.

Kennis van muziek eene sterke aanbeveling.

Werk te beginnen na December vacantie. Billijke reiskosten worden vergoed.

P. P. DU PLESSIS,
Voorz. Schoolcom.

Ebenhaezer, P.K. Willoughby,
Bethulie, O.V.S.

RONDGAANDE ONDERWIJZER BENOODIGD

Te Cornelspoort, nabij Ladibay, dist. Rouxville, O.V.S.

APPLICATIES vergezeld van de bij de wet vereischte getuigschriften van bekwaamheid goed gedrag en lidmaatschap eener Protestantsche Kerk, zullen door den ondergeteekende ingewacht worden tot 20 October, e.k.

Salaris £120 per jaar benevens de schoolgelden.

Een ongehuwd persoon zal de voorkeur hebben, en kennis van muziek zal eene aanbeveling zijn.

Billijke reiskosten vergoed.

I. SWEMMER,
Secrs. Schoolcommissie.

Zastron O.V.S.,
15 Sept. 1894.

Kosthuis te Queenstown.

DE Ondergeteekende is gereed bezoekers te ontvangen die Queenstown wenschen te bezoeken. Haar huis (Church House) heeft 14 kamers en heeft een Stal voor 12 Paarden. Voor beloorlijke behandeling en netheid behoeft dit Logieshuis voor geen andere ten achteren te staan.

Tarief billijk.

De Wed. W. J. PRETORIES

J. HENDERSON WALKER,
BIRDSTRAAT,
SIELLENBOSCH

Naaste Stoomtram- & Distrikt-bank, Logies.

Procureur en Notaris-Publiek.

Wets-, Boeken- en Algemeen-Agent, Afslager &c.

Secretaris van den Afdeelingsraad en de Municipaliteit

Alle rechterlijke werk gedaan met nauwgezetheid en spoed

Verkoopingen van Vast- en Losgoed ondernomen

Telephoon ... 1[illegible]

J. S. HOOGENDOORN
AANSPREKER Enz.,

BEGRAFENISSEN aangenoomen Doodskisten, Likkoetsen en Rouwkoetsen Geleverd in den Kortst mogelijken tijd Hegen den billijken Prijs. Ribeek Hoase hoek van de Bree- en Kortemarktstraten

---

BRANDZIEKTE WET
No. 20, van 1894.

TENDERS VOOR DIP-DEPOTS

1. Tenders worden hiermede gevraagd van zulke personen die gewillig mogen zijn als agenten van het Landbouw Departement in Kaapstad en in het dorp van Philadelphia in de Kaapsche Afdeeling te ageeren voor het bewaren en uitdienen van Schapen-Dips, overeenkomstig Wet No. 20 van 1894.

2. Het pachuis van den gelukkigen tenderaar zal het distrikts-depôt of het tak-depôt zijn zooals het geval mag zijn, en hij zal verwacht worden zooveel dip te bergen en daarvoor verantwoordelijk te zijn als door de fabrikanten naar het depôt gezonden wordt, het dip tegen een lateren te worden bepaalden prijs te verkoopen en maandelijks verslag te doen aan de fabrikanten van wat verkocht werd en wat in handen is.

3. Tenderaars moeten aangeven de voorwaarden waarop zij het werk zullen ondernemen, of de betaling een commissie op de verkoopingen zal zijn of anderszins.

4. Tenders moeten zijn voor twaalf maanden gerekend van 1 November 1894, onderhevig aan eene maand kennisgeving van beide partijen.

5. Alle tenders moeten behoorlijk in orde zijn en aan dit kantoor gezonden worden niet later dan Woensdag, 30 October 1894.

6. Gelukkige tenderaars zullen zich schriftelijk moeten binden ten bedrage van £100 voor het behoorlijk uitvoeren van het kontrakt.

7. De regeering houdt zich het recht voor eenig tender naar goedvinden te weigeren of aan te nemen.

Alle verdere bijzonderheden kunnen verkregen worden op applikatie aan dit kantoor.

H. R. HORNE,
Civiele Commissaris
Kaapsche Afdeeling.

Kantoor van den Civiele Commissaris, Kaapsche Afdeeling, 14 Sept. 1894.

MCSSOP & GARLAND
LEERLOOIERS EN LEER-BEWERKERS,
NO. 3 PLEINSTRAAT
KAAPSTAD

HEBBEN veel genoegen te aanonceeren dat zij he Gouden Medalje voor **KOLONIAAL LEDER** op de Kimberley Tentoonstelling gekregen terwijl ze reeds **ZES GOUDEN MEDALJES** houden, vroeger door he op Koloniale Tentoonstellingen en Land bouw Shows gewonnen

---

EMILE H. VAN NOORDEN
ALGEMEEN EN WETS-AGENT,
Afslager en Gezworen Taxateur

Zaken Waargenomen in de Magistraatshoven

Agentschappen met den Meesten Spoed Uitgevoerd.

LEENINGEN GESLOTEN
EN
VOORSCHOTTEN GEGEVEN

Kaapstad No. 7 Loop straat.

Departement van Publieke Werken

AAN BOUWMEESTERS.

TENDERS

WORDEN gevraagd voor het bouwen van een Nieuwe Brand Kamer enz., aan de Publieke Gebouwen, Kaapstad.

Specificaties en teekeningen kunnen gezien worden en verdere informatie kan verkregen worden aan het kantoor van den ondergeteekende.

Tenders geëndosseerd "Tender voor het bouwen van een Nieuwe Brand Kamer, enz., aan de Publieke Gebouwen, Kaapstad," zullen ingewacht worden door den Controleur- en Auditeur-Generaal, Kaapstad, tot Dinsdag, 2 October 1894, 's middags om 12 uur.

Tenderaars moeten twee bevredigende borgen voor het uitvoeren van het kontrakt verschaffen en zulke borgen moeten den tender onderteekenen.

De laagste of eenige tender zal niet noodzakelijk worden aangenomen.

H. S. GREAVES,
pro Hoofd-Inspekteur.

Departement van Publieke Werken,
Kaapstad, 15 Sept. 1894.

Departement van Publieke Werken

AAN BOUWMEESTERS.

TENDERS

WORDEN gevraagd voor het bouwen van een Nieuw Dak voor het Schrijfbehoeften Kantoor, Keerom Straat, Kaapstad.

Specificaties en teekeningen kunnen gezien worden en verdere informatie kan verkregen worden aan de kantoren van den ondergeteekende.

Tenders geëndosseerd "Tenders voor het bouwen van een Nieuwen Dak voor het Schrijfbehoeften Kantoor, Keerom Straat," zullen ingewacht worden door den Controleur en Auditeur-General, Kaapstad, tot Woensdag, 3 October 1894, 's middags om 12 uur.

Tenderaars moeten twee bevredigende borgen voor het uitvoeren van het kontrakt verschaffen, en zulke borgen moeten den tender onderteekenen

De laagste of eenige tender zal niet noodzakelijk worden aangenomen.

H. S. GREAVES,
pro, Hoofd-Inspekteur.

Departement van Publieke Werken,
Kaapstad, 19 Sept. 1894

Departement van Publieke Werken

AAN BOUWMEESTERS.

TENDERS

WORDEN gevraagd voor het bouwen van een Nieuw Wachtkamer en Portiers Schuilplaats aan het Oude Somerset Hospitaal, Kaapstad

Specificaties en teekeningen kunnen gezien worden en verdere informatie kan verkregen worden aan het kantoor van den ondergeteekende.

Tenders geëndosseerd "Tenders voor het bouwen van een Nieuwe Wachtkamer, Oude Somerset Hospitaal," zullen ingewacht worden door den Controleur en Auditeur Generaal, Kaapstad, tot Donderdag, 4 October 1894, 's middags om 12 uur

Tenderaars moeten twee bevredigende borgen voor het uitvoeren van het kontrakt verschaffen en zulke borgen moeten den tender onderteekenen.

De laagste of eenige tender zal niet noodzakelijk worden aangenomen.

H. S. GREAVES,
pro Hoofd-Inspekteur

Departement van Publieke Werken,
Kaapstad, 20 September 1894.

Departement van Publieke Werken

Tenders voor het gedeeltelijke repareeren en herbouwen van de Vel Drift Pont Groote Berg Rivier, Afdeeling van Malmesbury en Piketberg.

TENDERS, verzegeld en geëndosseerd als boven zullen ontvangen worden door den Controleur en Auditeur-Generaal, Kaapstad, tot Woensdag, 17 October, 's middags om 12 uur. Bijzonderheden van het vereischte werk, voorwaarden van kontrakt, enz, kunnen verkregen worden aan het Publieke Werken Kantoor, Caledon Plein, gedurende de gewone kantooruren.

De tender moet onderteekend wezen door twee borgen om te verzekeren dat hij in aanmerking zal komen.

De laagste of eenige tender zal niet noodzakelijkerwijs aangenomen worden

JOS. NEWEY,
Hoofd-Inspekteur.

Departement van Publieke Werken,
Kaapstad, 19 September 1894.

KENNISGEVING.

MEJ. A. E. VAN NIEKERK van "Loevenstein," D'urban Weg Statie, Eigenares van de voortreffelijke "Aesial" *Geneesmiddel tegen de Kanker* is genegen alle informatie te geven door briefwisseling aan degenen die uitwendig lijdende zijn aan die vreeselijke kwaal.

Departement van Publieke Werken

AAN BOUWMEESTERS.

TENDERS

WORDEN gevraagd voor het bouwen van een Vrouwens Hospitaal en toelatings gebouwen, aan het Nieuwe Aziel, Valkenberg.

Specificaties en teekeningen kunnen gezien worden en verdere informatie kan verkregen worden aan het kantoor van den ondergeteekende.

Tenders geëndosseerd "Tenders voor het bouwen van een Vrouwens Hospitaal en Toelatings Gebouwen, aan het Nieuwe Aziel, Valkenberg," zullen ingewacht worden door den Controleur en Auditeur-Generaal, Kaapstad, tot Dinsdag, 16 October 1894, 's middags om 12 uur.

Tenderaars moeten twee bevredigende borgen voor het uitvoeren van het kontrakt verschaffen en zulke borgen moeten den tender onderteekenen.

De laagste of eenige tender zal niet noodzakelijk worden aangenomen.

H. S. GREAVES,
pro Hoofd-Inspekteur.

Departement van Publieke Werken,
Kaapstad, 25 Sept. 1894.

Thesaurie, Kaapstad,
Kaap de Goede Hoop,
26 September 1894.

£500,000 Koloniale Regeerings 3% Effekten.

DE Regeering van de Kolonie van de Kaap de Goede Hoop zal tenders voor £500,000 Koloniale 3% Stock ontvangen tot Donderdag, 1 November 1894, niet later dan 12 uur 's middags aan des Auditeurs en Controleurs Kantoor, Kaapstad.

Voor bijzonderheden zie regeeringskennisgeving No. 709 van 17 September 1894

Vormen van tender kunnen verkregen worden aan de Thesaurie, Kaapstad of aan het Kantoor van eenig Civielen-Commissaris in de Kolonie, eenig tak van de Standard Bank in Zuid Afrika of aan het Kantoor van den Agent-Generaal, Londen.

H. M. H. ORPEN,
Assistent Thesaurier.

HET GENAS HEN ALLEN.

MIJNHEER,—Negen maanden geleden betuigde ik in een brief aan u van de goede uitwerking van RHEUMATICURO in mijn geval Ik ben 60 jaren oud en heb 28 jaren lang geleden aan CHRONISCH ASTHMA en RHEUMATIEK en zoch verlichting van vele beroemde geneeskundigen, en probeerde alles zonder baat te vinden en had in mijn geval alle geloof in menschelijke bekwaamheid verloren, tot dat ik RHEUMATICURO probeerde en nu zijn mijn Neuralgia, Rheumatiek en pijnen in hoofd en aangezicht verdwenen en het nieuws is ver en wijd verspreid dat "oumeester VAN ROOY amper heellemaal gezond was van die wonderlijke Medicijn," en dit was werkelijk het geval; elkeen die het probeerde beveelt het aan.

De heer JACOB VAN ZIJL, van Vlakfontein (3 uur van Steijnsburg), is genezen van een schijnbaar ongeneeslijk geval van Rheumatiek en Jicht. Nooit, zei zijn moeder Mevr. VAN ZIJL aan mij, was er een erger geval van "Koorts Ziekte," zooals zij het noemen. De eerste dosis RHEUMATICURO liet de lijdende jonge man rustig slapen de medecijn werd voortdurend toegediend, en hoewel de buren en vrienden zeiden dat zij niet verwachten dat hij leven zou, *was hij twee-maal hier*, en getuigde van de geneeskracht van de RHEUMATICURO en PILLEN.

De oude heer VAN DER WALT, van Reddersburg, werd genezen door een bottel.

De heer A. CORTÉE, Brandvlei, Middelburg, C.C vond dadelijk verlichting. Mijn zoon JAN en zijn schoonvader, de heer J. A. SMIT, van Wonderboom, Burgersdorp, werden ook genezen maar ik moet nu sluiten—Ik blijf uw dankbare vriend, J. C. VAN ROOY

JONES RHEUMATICURO.

Het groote Zuid-Afrikaansche geneesmiddel voor Jicht, Rheumatiek, Rheumatische Jicht, Lenden, Jicht, Heup Jicht, Aangezichts-pijnen, enz. en heeft vele duizenden geval en, veel erger dan bovengenoemden genezen. Is verkrijgbaar van alle Apothekers en Winkeliers door geheel Zuid-Afrika.

POPPE, SCHUNHOFF EN GUTTERY,
KAAPSCHE AGENTSCHAP,
26 KASTEELSTRAAT,
Produktenhandelaars en Commissieagenten,

(BESTUURDER J. H. RUSSOUW).

ZIJN bereid ruime kontante voorschotten te maken op Wol, Vellen, Struisvederen, enz en verkoop op deze Markt of ter verscheping naar LONDEN, het VASTELAND of AMERIKA.

PROMPTE AFREKENING.

Telegraf-adres: RUSSOUW, KAAPSTAD.

D. ISAACS & CO.,
NIEUWSTE PRODUKTIE
Het Victoria Slaapkamer Stel,
£12 10 0.
IN KANARIE-HOUT.

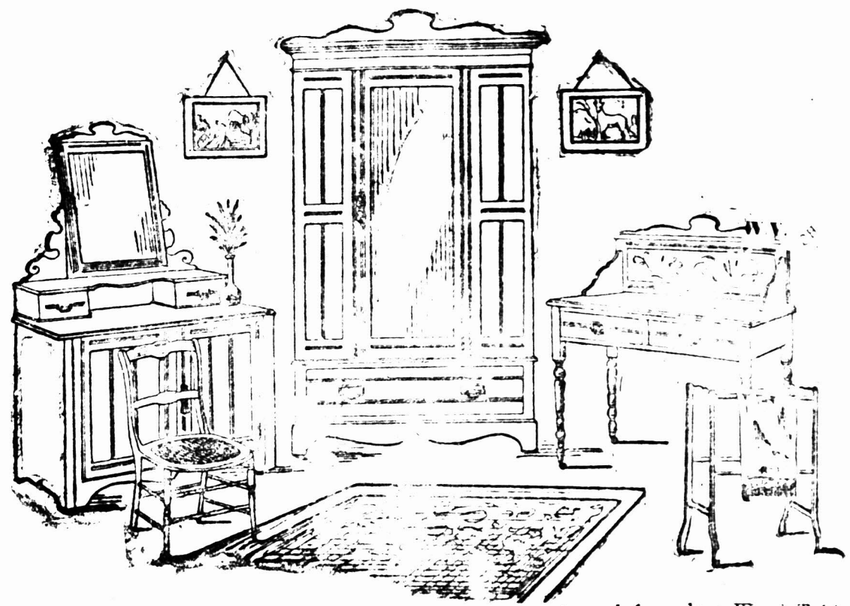

Bestaande uit: Kleerenkast, 3 voet 6 duim, met Glazen Deuren en lange lade onder; Wasch-Tafel met marmeren blad en tegelrug, Combinatie Toilet-Tafel met Juweelen-kisten en Spiegel; twee Stoelen en Kapstok.

Gemaakt aan onze Stoom Kabinetfabriek, BARRACK- en BOOMSTRATEN.

De Goedkoopste en meest uitgebreide Inrichting voor Kunst- en Algemeen Huis-meubelment in ZUID-AFRIKA.

VERTOONKAMERS: 82, 84, 86, 88, 90, 92,
LANGEMARKTSTRAAT, KAAPSTAD.

Probeer de "Millioen" Parafine Lamp!!

KOCH & DIXIE,
BURGSTRAAT, KAAPSTAD.

BIEDEN TE KOOP AAN

Gegalvaniseerde IJzerplaten van 6 tot 10 Voet voor Daken, Bladlood: vorstplaten, Dakpoten, en Aflooppijpen.

VENSTER-GLAS J. R. STOPSEL VOOR LEKKENDE DAKEN

"CARBOLINEUM." het beroemde hout-bewarende vloeistof. Allerbeste Witlood, Lijnzaad Olie. Terpentijn, en Borstels en Kwasten.

STEEK EN GEWONE HEINING DRADEN STANDAARDEN.

OOK EEN GROOTE HOEVEELHEID VAN REUZELOLIE.

Stoves, Ledekanten, en Keukengereedschap in groote Verscheidenheid.

AAN BOEREN.

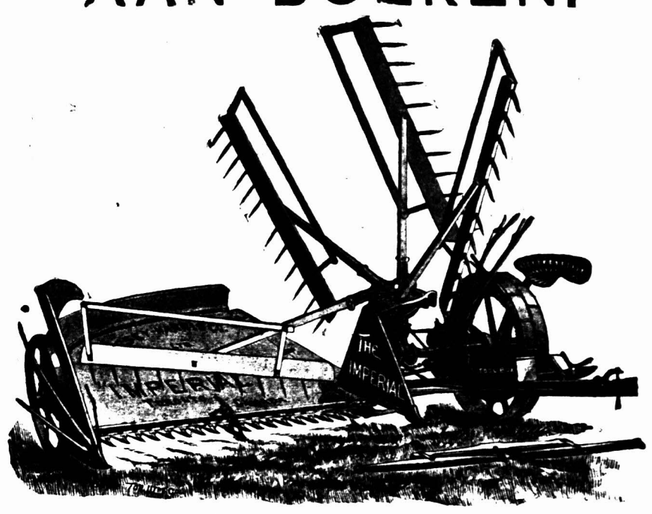

Boeren die een Eerste-Klas Maaimachine noodig hebben behooren een

MASSEY HARRIS IMPERIAL
te koopen.

De IMPERIAL heeft al de laagste verbeteringen, is sterk licht en bruikbaar.

DE MASSEY HARRIS ZELFBINDER

Wordt erkend te zijn de beste BINDER in Zuid Afrika. Er zijn meer dan 600 van deze Machines nu in gebruik in dit land en ze allen geven de grootste voldoening.

DE VINE BRAND ZWAVEL

Is vinnig bezig in de voorrang te komen en kan ten hoogste aanbevolen worden. Alle Wijnboeren behooren een vat van deze zwavel te probeeren.

Schrijf om volle bijzonderheden aan

R. M. ROSS & CO.,
STRANDSTRAAT KAAPSTAD.

J. C. SMITH & Co.,
IJZER, KOOL EN TIMMERHOUT MAGAZIJNEN
Koloniaal en Amerikaansch Wagenhout,
STOOM ZAAGMOLENS,
80 BREESTRAAT & RIEBEEKS PLEIN
KAAPSTAD.

Een Editeur Benoodigd.

DE Ondergeteekende Commissie noodigt correspondentie in van personen die gewillig zijn om een degelijk Hollandsch Blad te Cradock op te richten.

Voor verdere informatie vervoege men zich bij een van de ondergeteekenden.

J. P. VAN HEERDEN,
Voorzitter
P. H. LATEGAN,
P. W. MICHAU,
Secretaris.

Cradock, 13 Aug. 1894.

ZUID-AFRIKAANSCHE
Koninklijke Maildienst.

De "Castle Mail" Maatschappij.

DE Stoombooten dezer Lijn vertrekken van Kaapstad naar Londen om de Saterdagen Woensdag, te 4 uur p.m. via Madeira en Plymouth, te Sint. Helena en Ascension aanleggende op de bepaalde tusschen tijden.

Oct. 3.—NORHAM CASTLE, Kapt. TRAVERS
„ 17.—BALLIN CASTLE, Kapt. DUNCAN
„ 31.—DUNOTTAR CASTLE, Kapt. KIRBY
Nov. 14—TANTALLON CASTLE, Kapt. ROBINSON

EXTRA BOOTEN VOOR ENGELAND, VIA LAS PALMAS

DOUNE CASTLE, Kapt. HARRIS, omtrent 29 Sept. via St Helena en Ascension.
HARLECH CASTLE, Kapt. WINDER, omtrent 13 October.
GARTH CASTLE, Kapt. RENDALL, omtrent 10 November.
DUNBAR CASTLE, Kapt. WALLACE, omtrent 24 November.
PEMBROKE CASTLE, Kapt. WARDEN, omtrent 8 November.

Voor Vracht of Passage vervoege men zich bij de Agenten van de CASTLE MAILBOOT MAATSCHAPPIJ, Beperkt.

UNION LINE.
Koninklijke Maildienst.

UNION STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ (BEPERKT.)

DE Mailbooten der Maatschappij vertrekken van Kaapstad, naar Engeland via Madeira, om den anderen Woensdag 4 uur n.m., als onder aanlegsteden

VOOR ENGELAND.

ATHENIAN, Kapt. BARNES, omtrent 10 Oct.
MOOR, Kapt. GARDNER, 24 Oct.
TARTAR, Kapt. E. JONES, 7 Nov.
SCOT, (Twin Screw, Kapt. [illegible] Nov.

Een van de Maatschappijs moderne Stoombooten zal SOUTHAMPTON verlaten voor HAMBURG, kort na de aankomst van deze Mailstoombooten.

RETOURKAARTJES naar ENGELAND gangbaar voor Zes Maanden, worden uitgereikt tegen een vermindering van 10 perses op den Dubbelen Passageprijs.

RETOURKAARTJES voor HAVENS langs de KUST worden uitgereikt voor de oerugreis binnen Drie Maanden per de Union of de Castle Maatschappij Stoombooten.

Voor Vracht of Passage doe men aanzoek aan de Kantoren van de Union Stoomboot Maatschappij, Adderleystraat

---

Gedrukt en Uitgegeven door de Drukkerijschappij van de Zuid Afrikaansche Vrijheid (Beperkt) aan hunne Kantoren No. 61 Bree Georgenstraat, Kaapstad.

TELEGRAMMEN.

[illegible] VOOR DE TRANSVAAL.

[illegible] (*Reuter.*)—De Franschoman is naar de Transvaal

[illegible] DE CZAAR.

[illegible] (*Reuter.*) — Er is nu [illegible] gemaakt dat de Czaar lijdt aan [illegible] aangeraden is naar de [illegible] te gaan, weshalve het klimaat. Het [illegible] gedrukt.

[illegible] SANA ONTVLUCHT.

[illegible] — (*Reuter.*) — Bij het in[illegible] werden een hoeveelheid [illegible] kanonnen buitgemaakt. [illegible] doch de troepen vervolgen [illegible] leden geen verliezen.

[illegible] CHINA EN JAPAN.

[illegible] — (*Reuter.*) — Vele [illegible] aan het desarteeren wegens de [illegible] ammunitie.

[illegible] werden gezegd Korea ont-

[illegible] ENGAGEMENT AF.

[illegible] — (*Reuter.*) — De czarewitsch [illegible] de tweede maal zijn voorgenomen [illegible] Darmstadt uitgestreld, zeg[illegible] maar moet vergezellen naar [illegible] gerouwden dat zijn en-

KAAPKOLONIE.

[illegible] VAN WANTROUWEN.

[illegible] (*Reuter.*)—Op een van [illegible] Bertstown gehouden ver[illegible] spraken de heeren Du Toit en [illegible] kort toe. Na een heftige [illegible] van wantrouwen gestemd [illegible] meerderheid, en dat [illegible] een groot aantal menschen [illegible] Stellenbosch was gekomen [illegible] ondersteunen te [illegible]

[illegible] VERGADERING.

[illegible] — (*Reuter.*) — Een groote [illegible] voorloopige [illegible] vereeniging door Tarkstad naar [illegible] commissie werd gevormd om [illegible] op een vergade[illegible] gehouden op 9 Oct., waar [illegible] gestemd zal worden.

NATAL.

[illegible] — (*Reuter.*)— De *Advertiser* [illegible] officieel centrum [illegible] Oost-Afrika en dat de [illegible] daarheen zal verhuizen

BRITSCH BECHUANALAND.

DE ADMINISTRATEUR.

[illegible] (*Reuter.*)—Aan Sir Syl[illegible] geschenken aangebo[illegible], den civielen dienst en [illegible] van zijn aanstaand

[illegible] AARDSCHE DIEFONTSNAPT.

[illegible] — (*Reuter.* —Een dwang[illegible] paardendief gestraft

[illegible] NIJVERHEID.

[illegible] — (*Reuter.*)—Nieuwe meel[illegible] zullen worden gestopt.

MATABELELAND.

[illegible] NIEUWS UIT DE HOOFDSTAD.

[illegible] (*Reuter.*) — De heer [illegible] laten maken voor het [illegible] woonhuis precies op de [illegible] Lobengula woonde.

[illegible] Station is benoemd tot marktmeester, [illegible] gedruate nummer van de *Matabele* [illegible] uitgegeven.

[illegible] staatskantoor wordt te Mangwe [illegible] beter te kunnen optreden [illegible] van het toenemen zijner [illegible] bouwmaterialen levens[illegible] ook men nu dagelijks aan.

[illegible] van de telegraaf is nu gereed [illegible] en de bouw van de lijn zal binnen [illegible] worden aangevangen.

[illegible] AMERIKA.

HET SPOORWEGONGELUK.

[illegible] (*Reuter.*) — De [illegible] der Nederlandsche [illegible] heeft het tooneel van [illegible] geïnspekteerd en is overtuigd [illegible] oorzaak van den storm, die [illegible] in de bocht was hem trof. [illegible] gerepareerd. De rails zijn [illegible] verbeterd.

BRANDJES.

[illegible] — (*Reuter.*) — Kort [illegible] een brand uit in den [illegible] van de heeren Amm. De [illegible] was spoedig ter plaatse en slaagde [illegible] te blusschen voordat veel [illegible] verbrand werd. Nadat deze brand [illegible] was ook spoedig ge-

MALABOCHS KAFFERS.

[illegible] — *Reuter.*)—Malabochs [illegible] hebben opgezeten aan verschil[illegible] hebben. De oditties aan[illegible] zijn der bedenden zijn zeer

[illegible] PRESIDENT GAAT RUSTEN.

[illegible] — (*Reuter.*) — De Presi[illegible] is opgeschreven naar Rustenburg [illegible] uit te genieten. Hij zal 10

[illegible] RAILWAY-ONGELUK.

[illegible] — (*Reuter.* —Het naamid[illegible] van den Rand een ernstig [illegible] plaats vond. De machinist [illegible] passagiers echter werden niet [illegible] een weinig [illegible] trein maakte eenige der rijtuigen werden [illegible] gestigerd. De rails zijn [illegible] vandaag hersteld.

BRANDJES.

[illegible] — (*Reuter.*) — Kort [illegible] een brand uit in den [illegible] van de heeren Amm. De [illegible] was spoedig ter plaatse en slaagde [illegible] te blusschen voordat veel [illegible] verbrand werd. Nadat deze brand [illegible] was ook spoedig ge-

MALABOCHS KAFFERS.

[illegible] — *Reuter.*)—Malabochs [illegible] hebben opgezeten aan verschil[illegible] hebben. De oditties aan[illegible] zijn der bedenden zijn zeer

[illegible] PRESIDENT GAAT RUSTEN.

[illegible] — (*Reuter.*) — De Presi[illegible] is opgeschreven naar Rustenburg [illegible] uit te genieten. Hij zal 10

[illegible] RAILWAY-ONGELUK.

[illegible] — (*Reuter.* —Het naamid[illegible] van den Rand een ernstig [illegible] plaats vond. De machinist [illegible] passagiers echter werden niet [illegible] een weinig [illegible] trein maakte eenige der rijtuigen werden [illegible] gestigerd. De rails zijn [illegible] vandaag hersteld.

Paarlsche Landbouwersvereeniging.

(*Van onzen rapporteur.*)

De gewone maandelijksche vergadering van leden dezer vereeniging werd gehouden op Zaterdag 15.

Tegenwoordig: De vice voorzitter (de heer D J A Van der Spuy) in den stoel, en de leden: P J Retief, D G Malan, M S Bassor, F J Joubert, G G Rossouw Jzn, Hend A Louw, P J Rossouw, Ds. F S Du Toit, E S Van der Spuy, Willem Du Toit, J F Lategan, J F Perold, D J Retief, F H Retief, Dzn Jan D Malan, A A Furter, J H Enslin, C Moll, C Derksen, E S Z Van der Spuy J F Steyn, F J Le Roux, F S D Cilliers, F H Retief, de hon secr (de heer C W H Köhler) en de secretaris.

Notulen der vorige vergadering gelezen en goedgekeurd.

LANDBOUWBOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN

De heer D. G. Malan stelde voor, gesecondeerd door den heer J. F. Lategan, dat een lid der vereeniging benoemd worde om een opstel te maken uit boeken en tijdschriften der vereeniging, die reeds ontvangen zijn, om bij de volgende vergadering te worden voorgedragen. Voorgesteld door den heer Köhler, dat ds. F. S. Du Toit opgedragen worde bij de volgende vergadering een opstel te leveren. Dit werd gesecondeerd en aangenomen.

NIEUWE LEDEN.

De volgende heeren werden voorgesteld en aangenomen als leden: S De Vos, R P Perold, Gideon J Malan, Jan J Scholtz, J J Moll, W D Malherbe, G P Van der Spuy, I J Van Aarde, Robert C Allop, F Kufaer, en Mazier.

ZWAVEL.

De hon. secretaris las het rapport van den regeerings-scheikundige over de analyse van zwavel, waaruit blijkt dat uit 12 monsters die ontleed werden, de "Crown" "Vine" en "French" brands boven aan de lijst staan wat betreft de fijnheid van het artikel.

De heer P. J. Retief merkte aan dat iemand, die alleen in Brandram's zwavel handelt, hem gezegd had dat hij niet veel waarde hecht aan de fijnheid van zwavel. Men moest letten op de kracht van het artikel.

De heer Köhler dacht dat het ontleden van de zwavel een goede uitwerking zou hebben op de fabrikanten. Zij zullen nu schrikken, en alleen de beste soorten zwavel naar Zuid Afrika zenden.

De heer Retief wilde weten of het juist zoo groot op de fijnheid van zwavel aankomt. Vroeger heeft het werkvolk geklaagd dat de zwavel in hunne oogen brandt. Dat is nu niet het geval, en is dus een bewijs dat de zwavel van heden niet zoo sterk is als vroeger.

De heer W. Du Toit zei dat iemand kalk gevonden had in Brandram's zwavel.

De heer W. D. Malherbe wilde weten of het niet goed is kalk bij zwavel te doen voor net zwavelen van wijnstokken. Zijn bevinding was dat het nadeelig is.

Verscheidene leden meenden dat het gewenschelijk was kalk bij den zwavel te doen.

De heer A. A. Furter zeide dat hij gewoonlijk kalk bij zijn zwavel goot, en vindt het goed.

De heer W. Du Toit vond "Crown Brand" zwavel wat krummelachtig.

De heer D. G. Malan zei dat "Crown Brand" zwavel wanneer puur gebruikt niet heel goed beantwoordt. Men moet hem mengen met kalk.

De heer W. D. Malherbe stelde voor dat de secretaris aan het landbouw-departement schrijve, vragende om informatie aangaande het mengen van kalk en asch met zwavel, we ke men gebruikt voor het zwavelen van den wijnstaard, of zulk goed bevonden is dan niet, en at de secretaris het antwoord bekend stelle door middel van het plaatselijk blad. Geseconeerd en aangenomen.

WIJN WIJNSTOKKEN.

Gelezen brief van het landbouw-departement, gedateerd 20 September, zijnde een antwoord op een brief van den secretaris re het enten van den wilden Zuid-Afrikaanschen wijnstok, meldende dat alle proeven met het enten op den wilden wijnstok mislukt zijn, en dat, zelfs indien de proefnemingen geslaagd waren, het niet noodwendig volgt dat zij van eenige waarde zouden zijn in het bestrijden der phylloxera. Nu de *Riparia* in bijna eenige hoeveelheid te verkrijgen is, schijnt het onnoodig naar iets anders te zoeken.

De heer Köhler seide dat hij bij het maken van zijn voorstel meer bepaald het oog had op den Transvaalschen wilden wijnstok. Hij zou dus voorstellen dat de secretaris aan het landbouw-departement vrage of er eenige proeven genomen zijn met het enten van den Transvaalschen wilden wijnstok en wat de resultaten waren.

RONDGAANDE ROOMERIJ.

Gelezen brief van prof. MacDonald, van de landbouwschool, Stellenbosch, meldende dat het best zou zijn schikkingen te maken voor 't houden van de demonstratie aan de Paarl inplaats van de plaatsen te bezoeken. De heer Basson had beloofd hem dagelijks van een kleine hoeveelheid melk te voorsien. Indien een dagelijksche voorraad van 20 tot 25 gallons melk verkregen kon worden en een kamer in het stadhuis, was hij zeker dat de Paarl een wenschelijker centrum voor instructie zou zijn dan de plaatsen. Hij was van plan om op Woensdag, 17 November, te beginnen met het geven van onderricht en indien eenige boeren bereid zijn den heer Basson te helpen den noodigen voorraad melk te verschaffen, zou hij zeer verblijd zijn. Verder kon hij melden dat de boter en kaas welke door de roomerij vervaardigd wordt aan die menschen zullen worden teruggegeven die den voorraad melk verschaft hebben.

Eenige leden boden daarop aan de noodige melk te leveren.

BETER SPOORWEGVERKEER.

De secretaris las verscheidene brieven door hem ontvangen over deze saak.

De heer Kohler dacht dat men niet veel zou uitvoeren door over en weder schrijven. Hij stelde voor dat het bestuur dezer vereeniging gemachtigd zij eene publieke vergadering te beleggen en vertegenwoordigers uit westelijke districten uit te noodigen ter bijwoning der vergadering, ten einde de kwestie te bespreken en daaromtrent te besluiten. Gesecondeerd door den heer H. Louw en aangenomen.

COOPERATIEVE LANDBOUW-BANKEN.

De heer Kohler las een opstel over dit onderwerp. Hij zei, na gewezen te hebben op den onbevredigenden toestand van de boeren op het oogenblik, dat eene sterke geneigdheid bij velen was ontstaan om vooral op de regeering van het land te vertrouwen, om een middel te vinden om hen uit hunne moeilijkheden te helpen. Men meende dat de aanstelling van een landbouwminister een soort van gouden eeuw zou zijn en spoedig een ommekeer in den toestand van saken zou brengen, maar tot op heden is hun hoop niet vervuld geworden. Gelukkig echter dat velen nu beginnen in te zien dat het een groote fout is te veel op eenige regeering te vertrouwen, om hen uit hunne moeilijkheden te helpen, en dat alleen door den schouder aan het wiel te zetten, zij hopen kunnen vooruit te komen. Alleen kan iemand echter weinig doen; wat wij echter noodig hebben is samenwerking op elk gebied. Het is omdat hij gevoelde dat de begeerte tot samenwerking meer wortel vat, dat hij het waagde het onderwerp van cooperatieve landbouwbanken ter sprake te brengen. Hij wist dat het woord "bank" niet een aangenamen smaak heeft in den mond van sommigen, maar een cooperatieve inrichting is geheel iets anders, en zal van zooveel voordeel blijken te zijn dat de sterkste bevooroordeelde zal moeten erkennen dat deze eene zaak is, die grootelijks bijdragen zal om het distrikt in zijn vroegere glorie te herstellen.

De meeste menschen zijn goed bekend met de wijze waarop bouwvereenigingen bestuurd worden en de groote voordeelen die zij afwerpen, niet alleen aan de leden, maar op den algemeenen voorspoed van de stad waar zij gevestigd zijn. Zij stellen den armen man, den winkelbediende, den handelaar, den werkman instaat om eigenaar van vastgoed te worden, op de best mogelijke wijze, sonder eenige risico. Gewoonlijk zijn de opbetalingen op de aandeelen zoo gemakkelijk en billijk dat ze bijna niet gevoeld worden, en in den loop van een zeker aantal jaren vindt het lid van zoodanige bouwvereeniging dat hij de eigenaar is van zijn eigen woning, waarvoor hij weinig meer moest betalen dan de gewone huur, welke hij anders zou moeten betalen zonder het minst persoonlijke voordeel, behalve het voorrecht het huis te bewonen. Voor kapitalisten is deze natuurlijk niet de beste wijze van bouwen, daar de rente gewoonlijk tegen een hooger koers berekend wordt dan de gewone; maar voor den man zonder voldoende middelen is dit het beste middel om een eigenaar te worden. Een coöperatieve bank zou op een dergelijke basis gevestigd zijn, en de vele kleine sommen maken het bedrag uit door hen benoodigd die tijdelijk in gebrek zijn. In vele deelen der wereld zijn deze inrichtingen uitmuntend geslaagd, en zijn reddingsmiddelen voor den landbouwer. Een paar weken geleden gaf de bekwame editeur van de *Review of Reviews* het als zijn gevoelen dat een van de faktoren die Ierland uit zijn lange verdrukking helpen zal is het systeem van coöperatieve landbouwbanken, onlangs aldaar opgericht. Wij vinden in Duitschland landbouwbanken, die beleeningen aan landbouwers maken in den vorm van vermaakbare "pledgen," onderworpen aan een vasten rentekoers van 3 tot 4 percent, verzekerd op al de baten der bank. In Schotland, het eenig deel van het Vereenigd Koninkrijk dat nog op landbouwgebied voorspoedig mag worden genoemd, spelen deze banken een belangrijke rol, gelijk alle coöperatieve inrichtingen. Het idee van een co-operatieve bank is niet in strijd met de gewone bankinrichtingen, doch om kleinere financieele zaken te ondernemen, welke buiten de werking der gewone bank vallen, maar die zoozeer noodig zijn aan personen van beperkte middelen, die halp noodig hebben ten einde hunne plaatsen of besigheden te verbeteren. Wij weten allen hoe dikwijls aansoek gedaan wordt om kapitaal door werkelijk degelijke menschen, bereid en gewillig securiteit te geven in vastgoed voor leeningen van kleine sommen zegge van tien pond tot een paar honderd. De kapitalist, tensij hij een gelduitleener is, die een ongehoorde rente eischt, weigert gewoonlijk zulke aanzoeken, niet omdat hij de securiteit niet goed genoeg acht, maar omdat er soovele openingen zijn om zijn geld in grooter sommen uit te leggen, tegen een billijken rentekoers zonder de moeite gewoonlijk verbonden aan het uitleenen van kleine sommen gelds.

Een voorbeeld om de werking van de coperatieve bank te verklaren:—A heeft drie liggers brandewijn in zijn kelder, waarvan de marktprijs £15 is. De prijs van brandewijn rijst, maar hij moet geld hebben om zijn boerderij voort te zetten. Het zal dus heel veilig zijn voor de bank aan A zegge £30 op zijn 3 liggers brandewijn te leenen, en het te bergen of een kamer van A te huren voor dat doel. Behalve den brandewijn heeft de bank nog als verdere securiteit A's aandeel in de bank. Koorn, wijn, groenten, enz., inderdaad alle produkten die geborgen kunnen worden, kunnen als securiteit genomen worden. Deze beleeningen zouden slechts voor korte tijdperken zijn waarbij in aanmerking moet worden genomen de vergankelijkheid van de produkten aangenomen als securiteit. Neem bijvoorbeeld wagen- en karmakers. Een man maakt eenige karren, hij heeft één voltooid, maar heeft niet geld voor het material en arbeid om de anderen te maken. De bank zou dan de gemaakte kar nemen en hem daarop geld voorschieten en op die wijze zou hij instaat zijn, zijn werk voort te zetten.

Dan weten wij allen met welke rasse schreden de phyllox ra in ons midden bezig is met haar vernielingswerk en de wijngaarden in het distrikt zullen moeten worden hernieuwd met Amerikaansche stokken; zooals zaken thans zijn vind de wijnboer dat hij zijn uiterste best moet doen om zijn boerderij van jaar tot jaar voort te zetten, juist genoeg makende om zijn uitgaven te dekken, en houdt niets over om te betalen voor de hernieuwing van zijn wijngaard en verbeteringen. Maar hier komt de cooperatieve bank hem te help. De plaatsen zijn gewoonlijk onder verband voor de volle waarde en mits zij niet onder verband zijn hooger dan dat, is de bank veilig. Zegge dat het £200 zal kosten den wijngaard met Amerikaansche stokken te vernieuwen, dan mag men aannemen dat als dit geld uitgegeven is de plaats eerlijk £200 meer waard zal zijn. De bank neemt een tweede verband en dit, samen met de aandeelen van den eigenaar, zal voldoende securiteit zijn. Zegge dat iemand een groot aantal vruchtboomen wenscht te planten, maar niet het noodige kapitaal heeft, dan schiet de cooperatieve bank het bedrag voor en neemt een tweede verband. Geen voorschot wordt gedaan, tensij het bedrag besteed wordt aan winstgevende verbeteringen en alles het verband niet boven de werkelijke marktwaarde van de plaats is zal de besigheid echt zijn. Men moet altijd in het oog houden dat de inrichting slechts bezigheid doet met hare aandeelhouders, wier aandeelen meer waard worden, terwijl niet meer dan een zeker bedrag aan elken aandeelhouder wordt gelevered.

Het aannemen van deposita tegen een vastgestelden rentekoers zou een tak der besigheid van de bank zijn en zou niet alleen den waarborg hebben van de securiteiten in handen der bank; maar soolang de aandeelen niet ten volle opbetaald zijn zouden er de gewone maandelijksche betalingen zijn, behalve de voorkennis dat de bank niet zware verliesen kan lijden door eenig individu. Dan verdient opmerking dat hoewel de lasten der bank voor het volle bedrag der aandeelen zijn, niet meer dan het bedrag per maand vastgesteld van haar gezicht kan worden, en er dus geen gevaar is dat de toekomst van de inrichting rampen met zich zou brengen.

Spreker eindigde met te betuigen dat hij lang gevoeld had dat zulk eene inrichting zeer noodig was in het distrikt; de reden waarom hij deze zaak voor dit lichaam bracht was omdat hij meende dat zulk een saak zorgvuldige overdenking eischt en alleen ondernomen moet worden door een verantwoordelijk lichaam. Daar de ontwikkeling van de landbouwbevolking van de Paarl in deze landbouwersvereeniging vertegenwoordigd is, gevoelde hij dat hij veilig deze kwestie, zoo belangrijk voor het distrikt, in handen der vergadering kon laten, de verzekering hebbende dat zij hare volle aandacht zou hebben.

Hij stelde ten slotte voor:—"Dat deze vergadering eene commissie van 5 leden benoeme, speciaal voor het doel om alle informaties in te winnen aangaande het werken van landbouwbanken enz., rapport en aanbevelingen aan deze vereeniging voor te leggen, niet later dan den laatsten Zaterdag van November, 1894."

De heer P. J. Retief stelde voor het debat tot de volgende vergadering te verdagen, hetgeen werd aangenomen.

De voorzitter bedankte den heer Kohler voor de bekwame wijze waarop hij de zaak had toegelicht en uiteengezet.

De heer Köhler dacht dat het dan ook beter zou zijn te wachten met de aangelling van een commissie.

TENTOONSTELLINGEN.

De voorzitter seide dat er een maatschappij aan de Paarl was gevormd, die een stuk grond gekocht heeft, voor het houden van tentoonstellingen. De vereeniging moest trachten door samenwerking op goeien voet te komen met de maatschappij, zoodat de grond ook voor tentoonstellings-doeleinden kan worden ingericht. Ook kon de vereeniging aanzoek doen om een toelage van de regeering voor het houden van een tentoonstelling, indien niet dit, dan het volgend jaar.

De heer Bassou beaamde dit. Hij meende dat men dadelijk de saak moest aanvatten.

De heer Kohler hoopte dat ieder lid aandeelen zou nemen in de sp-elground-maatschappij. Dit is in belang van de Paarl en het distrikt, hij sou verblijd zijn als leden die aandeelen willen hebben zich bij hem willen aanmelden.

Besloten werd dat het uitvoerend comité gemachtigd sij de noodige stappen te nemen voor het houden van eene tentoonstelling.

De heer Kohler gaf verder aan de hand een plan om certificaten uit te reiken in plaats van geldprijzen, indien het te laat mag zijn een toelage van de regeering te verkrijgen.

De vergadering dacht dit een goed plan, en verscheidene leden zeiden dat zij tevreden zouden zijn met een certificaat.

Hierna ging de vergadering uiteen.

CORRESPONDENTIE.

WIJ STELLEN ONS NIET VERANTWOORDELIJK VOOR DE GEVOELENS ONZER CORRESPONDENTEN.

DS. JOOSTE'S BEDANKING.

Stutterheim, 21 Sept. 1894.

Aan den Editeur van "Ons Land."

Mijnheer,—De grootste kerkelijke gebeurtenis alhier in den laatsten tijd is de bedanking van ds. Jooste als predikant van Maclean. Wij hebben in 't kort het volgende er over mede te deelen.

Nadat ds. Jooste de schuld der kerk ten volle had afbetaald kreeg hij verlof van kerkraad en gemeente om, ter wille van de opvoeding zijner kinderen, te Oost Londen zich ter woon te gaan vestigen. Een vroeger zeer groote vriend, maar later veel grooter vijand van den predikant, nam de gelegenheid te baat om kwaad saad tegen hem uit te strooien. En hij deed 't op sulk eene behendige wijze dat een deel der gemeente, meest de Rensburgs, Snijmans en De Kocks, de rijkste leden der kerk, sich tegen ds. Jooste keerde. Het overgroote deel der gemeente bleef aan hem getrouw. Doch hij werd zoo steelsmatig vervolgd; zoo schromelijk belasterd—alles natuurlijk onder den swarten mantel der geheimhouding; daarbij werd pressie door de ringcommissie soo zeer op hem uitgeoefend, om namelijk een scheuring in de gemeente te verhoeden, dat ds. Jooste bedankte.

En hoe staan de saken nu? Allerakeligst! 404 leden uit een ledental van 600 (omtrent 40 of 50 hebben nog niet hunne namen geteekend) hebben sich vast verbonden om een afzonderlijke gemeente op te richten. Zij gaan de gemeente Maclean verlaten, laat komen wat komen wil. Als de ring hen niet tot eene afzonderlijke gemeente wil erkennen, dan gaan zij in massa de Ned. Geref. kerk verlaten. Zij gaan zich óf als één lichaam bij de afgescheidenen aansluiten, of zij gaan onder andere kerkgenootschappen in. De Schotsche kerk zal dan wel de meeste visch uit dat troebel water vangen. Als men zijn zin niet krijgt tot de oprichting eener afzonderlijke gemeente, dan vallen de leden van Chalumna zeker weg naar Peddie; de Stutterheimers voegen zich dan óf bij Cathcart óf zij vereenigen zich met de Schotten; te Oost Londen zal men zich aansluiten bij de Schotsche en Wesleyaansche kerk; en de overigen zullen hot en haar wegraken.

De ontevredenheid is groot. De verbittering is verschrikkelijk. Men gevoelt het dat aan den predikant een ontzaggelijk onrecht is aangedaan. En men wil de gevolgen dier vervolging niet samen dragen. De grooten en machtigen hebben hun sin gekregen, daarin dat zij den leeraar der gemeente, tegen wiens leer en wandel niets bewezen is en ook niets bewezen kan worden, het leven soo lastig en bitter hebben gemaakt, dat hij in moedeloosheid den herderstaf over de gemeente heeft neergelegd, maar de gevolgen daarvan zullen nog eenen armzaligen en akeligen nasleep hebben in lengte van dagen. Ds. Jooste heeft aan de ringcommissie gezegd dat zijne bedanking voor de gemeente als gemeente schadelijker zal zijn dan zijn aanblijven, en de uitkomst zal dit duidelijk bewijzen. Ds. Jooste's geheele kerkeraad, niet een enkele lid uitg zonderd, was tegen zijne bedanking. Vandaag nog staan zij allen bij hem. Maar het geld der rijken en de invloed der machthebbers regeeren de wereld.

Wij vernemen op goed gezag dat ds. Jooste een groote aktie in het zout heeft. Wij hopen dat hij het uitvoeren zal. Wij zien reikhalzend uit naar interessante onthullingen die zoo natuurlijk uit dat proces geboren zullen worden als toen eenmaal Simson's jakhalzen het koorn der Filistijnen met hunne brandende staarten aan brand staken.

De storm in de gemeente Maclean zal niet opklaren tenzij een heftig en degelijk proces de lucht heeft gezuiverd. Onze leeraar, ds. Jooste, houdt zich intusschen stil. Hij moet natuurlijk zijn eigen brood verdienen totdat hem weer een andere werkkring wordt aangeboden.

Ik dacht dat het mijn dure plicht was om bovenstaande mededeeling onder de aandacht van het groote publiek te brengen. Men weet weinig wat er naar waarheid in onzen uithoek omgaat. De geweldigen en machthebbers kleuren de zaak naar hunnen smaak, en ik gevoel mij als lid der gemeente Maclean geroepen om den waren toedracht van zaken op den voorgrond te brengen en voor den vervolgden leeraar een woord te spreken. Gods oordeel kan nooit uitblijven over het gebeurde. Ds. Jooste heeft de gemeente in 1852 gevonden in eenen sinkenden toestand. De kerk stond klaar om in te vallen; zij is ook later ingevallen. Kerkelijke insolventie en executie stonden ons voor de deur. De gemeente was brandarm. De moed was verloren. Hij sprong voorwaarts en rustte niet voordat de laatste penny schuld afbetaald was. De oude kerk werd ook vernieuwd en betaald. Het evangelie heeft hij 12 jaren lang trouw aan ons verkondigd. Zijn leer en wandel zijn zuiver. Wij zijn met hem tevreden. Doch hij werd van ons weggescheurd omdat de geweldigen en machthebbers het alsoo begeerden. Waarom? Onder daarom daarom, dat hij niet voor de rijken wilde buigen, terwijl hij de armen niet op zijde stootte. Hij maakte geen onderscheid tusschen rijk en arm. Als arm-mans soon was hij er trotsch op dat de armen zijne beste vrienden waren. Vandaag zijn zij het nog, en zij zullen het blijven zoolang zij adem in hun neus hebben.

Vrede en zegen kan er nooit komen in de gemeente Maclean zoolang zaken alzoo blijven. Sussen en pasien helpen niet. Scheuren moet het, en scheuren zal het. En geluukt het den geweldigen en machthebbers om met behulp des rings een domper op het verdeelingsplan te leggen, dan ga ik uit en honderden met mij.

A. A. De Beer.

WIE ZAL BAAS ZIJN IN ZUID-AFRIKA?

Aan den Redakteur van "Ons Land."

Mijnheer,—Gedurende de zitting van het parlement waren uwe kolommen steeds zoo vol van de parlementaire speeches, dat ik best dacht de beantwoording van bovenstaande vraag uit te stellen. En toch beschuldigden twee onzer heeren van den raad u van partijdigheid in het rapporteeren. Geef in de aanstaande sitting slechts *één* volle speech van hen en men zal niets meer begeeren.

De *Revue des deux Mondes* van Juli l.l. bevat een artikel dat de volle aandacht waard is van alle denkenden, vooral van hen die sich in Zuid-Afrika voor altijd gevestigd hebben, nam., *Le caractere des Races humaines*. Ik geef een uittreksel. Op bladzijde 104 leest men: "Een "vijftig jaren geleden waren de Basutos aan de "Kaap in volkomen heidendom gedompeld; "en hebben zij duizenden ploegen hun land "is prachtig bebouwd en besproeid; hunne "opvoeding is beter, voortreffelijker dan die "der algemeene Europeesche bevolking; en, "bij de examens slagen de Basutos veel beter "dan leerlingen der blanken. Moeten wij ons "hierover beklagen? Hetzelfde vond plaats "in de slaven staten van de Amerikaansche "unie. Vóór den oorlog aldaar strafte de wet "met 50 geeselslagen of boete hen die de slaven "onderwezen. Nu hebben deze zelfde negers "24,000 scholen opgericht, die één en een half "millioen leerlingen bevatten, omtrent het "vijfde deel der ganssche bevolking. (Hier volgens den laatsten census was de verhouding "tusschen wit en swart 1 tot 3½). Deze "verachte Afrikanen deden in 25 jaren wat "wat vele Europeesche naties nog op verre na "niet hebben gedaan." (En deze negers waren oorspronkelijk Afrikanen, van de westkust van Afrika verscht pt naar Amerika en daar als slaven verkocht).

De Arabieren zeggen: "God schiep den blanke, God schiep den zwart, de duivel schiep den twees achtige." Zal ook hier de neger den blanke verdringen gelijk het elreadsin Amerika gaat? Om dit te voorkomen moet het blanke ras beschermd worden, de neger niet toegelaten worden te veel opgevoed te worden; en vooral moet er niet zooveel sympathie aan hen bewezen worden.

Veel, zeer veel moet er nog hier gedaan worden om het blanke ras instaat te stellen de eerste plaats te behouden. Gebrek aan opvoeding doet velen van hen dieper en dieper sinken.

X.

Zijn wijn en cognac enz. voorbehoedmiddelen tegen cholera?

Tal van personen verkeeren in de meening dat wanneer gevaar van besmetting door cholera dreigt, het wenschelijk is, wanneer men van de suiverheid van drinkwater niet geheel zeker kan zijn, dit met wijn te vermengen. Is die meening juist?

In den vorigen jaargang van het wetenschappelijk tijdschrift *Archiv fur Hygiene*, (Band 19 Heft 1), dat ook den beroemden Munchener hoogleeraar Max Van Pettenkofer onder zijne redakteuren telt, maakt dr. Alois Piek zijn onderzoekingen omtrent dit vraagstuk openbaar. Hij kwam daarbij tot het zeker niet onbelangrijk resultaat dat water, waarin cholerakiemen voorhanden zijn, zonder eenig gevaar gedronken kan worden wanneer men het met een derde gedeelte wijn vermengd heft en het daarna minstens vijf minuten laat staan, alvorens het te drinken. De proeven werden door hem geroman met goedkoope Oostenrijksche en Hongaarsche wijnen. Ook in het bier worden de cholerakiemen uiterlijk in 15 minuten gedood.

Veelal wordt gemeend dat het bestanddeel, waarloor die werking verkregen wordt, de in wijn en bier aanwezige alkohol is. Dit is echter niet het geval. Alkohol doodt wel de cholerakiem, maar moet daartoe veel geconcentreerder zijn dan bij in wijn en bier voorkomt. Brandewijn met een alkoholgehalte van ongeveer 45 percent doodt de cholerakiem in 5 minuten, met een gelijk deel water vermengd in 10 minuten, met drie deelen water vermengd eerst in 5 uur. De wijnen, waarmede de proeven genomen werden, bevatten slechts 6 à 8 percent alkohol. Daaruit mag het gevolg worden getrokken, dat alleen bij het gebruik van vrij sterke grog en cognac de waarborg wordt verkregen, dat de cholerakiemen, die sich in het water mochten bevinden, na een minuut of 10 gedood zijn.

De gunstige werking van wijn en bier moet worden toegeschreven aan de organische zuren die sich daarin bevinden.

Voor de praktijk is het van belang dat men zich ook van andere, goedkoopere organische zuren kan bedienen. Zoo worden in een mengsel van *één* deel azijn en *tien* deelen water de cholerakiemen reeds binnen 5 minuten gedood, terwijl dit binnen 10 minuten plaats heeft in een mengsel van *één* deel azijn en *twintig* deelen water of wel in een mengsel van *één* deel citroensap en *zeventig* deelen water.

Wat thee en koffie betreft, hoewel door het koken van het water volledige beveiliging tegen de cholerakiemen wordt verkregen, zoo hebben deze dranken toch geen bijzondere werkzaamheid om kiemen te doden in water, dat daarmede later wordt vermengd.—*N. v. d. D.*

PRESIDENT REITZ.

Gisteravond vertrok ZHEd. president Reitz met zijne echtgenoote en familie per trein naar Bloemfontein, na een paar genoegelijke dagen alhier te hebben doorgebracht. Het heeft hem niet aan eerbewijzen en vriendschap—betuigingen ontbroken. Zaterdag, na tegenwoordig te zijn geweest bij de inzegening van den hulp-bisschop in de Episkopale kerk, werd hij op een maaltijd in het kasteel door ZExc. den administrateur genoodigd, en ontmoette bij daar een aantal onzer voorname ingezetenen. Gisteren weer woonde hij met ZExc. generaal Cameron het spiegelgevecht onzer vrijwilligers te Maitland bij en gisteravond waren er, bij gelegenheid van zijn vertrek, eenige honderden aan het station vergaderd om hem eer te bewijzen. Generaal Cameron was persoonlijk tegenwoordig en was toen, zowel als gedurende de laatste paar dagen, bij uitstek hartelijk in zijn omgang met den president. Verder zag men op het platform Sir Graham Bower, Sir Gordon en Lady Sprigg, de heeren Faure, kolonisle secretaris, Schreiner, prokureur-generaal, rechter Buchanan en echtgenoote, de heeren Hofmeyr, L.V.W., Graaff, L.W.R., burgemeester Smart, de heeren Woodhead, Mocke, en vele and-ren, benevens verscheidene der familiebetrekkingen van den president. De heer Fischer, lid van den Vrijstaatschen volksraad, was ook tegenwoo dig.

Over den wagen waarin de president reisde zag men de Vrijstaatsche vlag hangen en over het platform waren de Union Jack en de Vrijstaatsche en Nederlandsche vlaggen gespannen. Een prachtige ruiker bloemen, door burgemeester Smart gepresenteerd, prijkte in de *coupe* van mevr. Reitz. Aan hartelijke afscheidswoorden ontbrak het niet en toen Z.Exc. de administrateur eindelijk het driemaal drie aanhief, werden luide juichkreten door de geheele schare aangeheven. Het talm de daarna nog wat voordat de trein werkelijk vertrok en in de tusschenpooze werden nog eenige woorden gewisseld en hoorde men Sir Gordon Sprigg zeggen:—"You remember, President, the agreement we fixed up in Bloemfontein that time," waarop de president antwoordde:—"Yes, and I hope we shall soon be able to fix up something again." Dit ontlokte een "hoor, hoor" aan een paar der aanwezigen. Eindelijk was de tijd van vertrek daar en toen de trein om tien minuten over negen werkelijk uit het station stoomde werden nogmaals drie luide juichkreten voor den president, met een voor zijne echtgenoote, hartelijk aangeheven.

EEN EIGE VADER.—In het raadhuis van Poitiers, zoo verhaalt *le Figaro*, kwam onlangs een paar met getuigen en verwanten om zich te laten trouwen. De plechtigheid begon; maar toen de vader der bruid om zijne toestemming gevraagd werd, weigerde hij die te geven, als hij niet op staanden voet £4 betaald kreeg. Het bruidspaar en de genoodigden waren natuurlijk zeer verbaasd en geergerd; maar alle praten hielp niets en men eindigde met den *gyere noble* zijn £4 te geven waarna de plechtigheid kon voorgaan.

EEN TANDARTS, die onlangs in een Engelsch stadje overleed, is op zijn uitdrukkelijk verlangen begraven met al de door hem uitgetrokken tanden—ruim 30,000 stuks. Een ander zonderling, een hondenliefhebber te Chatham, die onlangs overleed, had in zijn uitersten wil bepaald, dat in de begrafenisstoet eerst zijn 52 honden en dan "de overige rouwdragenden" achter het lijk zouden loopen. Dat is ook zoo geschied, en na de begrafenis werd voor de honden een plechtig maal aangericht en voor de overige rouwdragenden ook.

DE INENTINGEN ter voorbehoeding tegen cholera, door dr. Haffkine in Indie op groote schaal toegepast, schijnen een zeer goed resultaat op te leveren. Dr. Simpson paste, terwijl de de gevolgen beter te kunnen beoordeelen, genoemde inentingen toe op een klein gebied in de nabijheid van Calcutta. Van de 200 inwoners van een dorp werden er 116 ingeënt. Kort daarna brak hier de cholera uit. Tien personen, die niet ingeënt waren, werden aangetast en 7 stierven, terwijl al de ingeënten vrij bleven. Door Simpson is aan de regeering voorgesteld de inentingen nog 2 jaar voort te zetten, en, blijken zij aan de verwachting beantwoorden, een blijv nde inentingsinstituut te Calcutta oprichten.